

Navickienė podała się do dymisji.
„Musiała zadeklarować tę podróż” »5

Jesienią po wileńskim Zarzeczcu będzie
jeździł autobus bez kierowcy »10

Księża zmieniają parafie. Dlaczego? »11

Grób pionierki litewskiej egiptologii »18-19

Szczyt ws. Ukrainy: dążenie do pokoju wymaga udziału wszystkich stron

Wojna Rosji przeciwko Ukrainie powoduje cierpienie i zniszczenia, ale dążenie do pokoju wymaga udziału wszystkich stron — napisano w komunikacie z zakończonego w niedzielę szczytu w sprawie Ukrainy w szwajcarskim Buergenstock. Podkreślono poszanowanie integralności terytorialnej Ukrainy. »6-7

Okińczyc: „Czy Tomaszewski chce relacji z mordującym reżymem?” »8-9

XXXI Festiwal „Maj nad Wilią” w nowej odsłonie »12-13

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski
(ds.online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojć,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwilenski.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

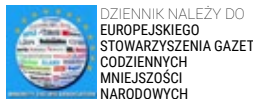
Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.*

*Redakcja zastrzega sobie pra-
wo do skracania i adiustacji
tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.*

*Opinie Czytelników zawarte
w ich listach nie zawsze są
zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Mini-
strów w ramach konkursu Polonia
i Polacy za Granicą 2023-2024.

Publikacja wyraża jedynie poglądy
autorów i nie może być utożsa-
miana z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Mini-
strów i Fundacji „Pomoc Polakom na
Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Aleksander Borowik

Koniec dyskusji o wojsku.
Przyjęto reformę poboru,
która zacznie działać etapami
— od lipca br. do początku
2026 r. Na liście znajdują się
17-latkowie, a służba potrwa
3–9 miesięcy.

Młodzi ludzie w wieku
18–22 lat, którzy ukończyli
szkołę, będą powoływani do
służby wojskowej.

Obecnie powoływani są
chłopcy w wieku 18–23 lat.

POBÓR POD LUPĄ

Osoby, które ukończyły
17 lat, będą zobowiązane do
skontaktowania się z orga-
nem systemu ochrony kraju
zarządzającym poborem nie
później niż w ciągu miesiąca
i dostarczenia niezbędnych
dokumentów i danych do
komunikacji — adresu e-ma-
il, adresu faktycznego miej-
sca zamieszkania oraz nu-
meru telefonu.

17-latkowie znajdujący się
na liście poborowych będą
musieli poddać się badaniom
lekarckim, a jeśli wyniki będą
dobre, pójdą do służby po
ukończeniu 18. roku życia.

Komentarz dnia

Po szkole – do wojska

Ustawa przewiduje rów-
nież możliwość odbycia służ-
by dla tych, którzy chcą, ale ze
względu na stan zdrowia nie
mogą być wezwani.

CO ZE STUDENTAMI?

W przypadku chłopców,
którzy rozpoczęli naukę na
uczelni wyższej — przed wpi-
saniem ich na roczną listę
poborowych, jednorazowo
— na jeden okres studiów,
służba wojskowa w indywi-
dualnym trybie będzie mogła
zostać odroczone.

Studenci — po krótkich
studiach licencjackich i ma-
gisterskich, mieli możliwość
przełożenia służby na kolejne
dziewięć miesięcy, podczas
których mieliby możliwość
przygotowania się do wstą-
pienia na studia wyższe.

BĘDZIE ZRÓŻNICOWANIE

Będzie też zróżnicowanie
służby w zależności od czasu
trwania. Młodzi ludzie mie-
liby możliwość odbycia 3-, 6-
lub 9-miesięcznej służby.

Studenci szkół wyższych
pełniliby służbę uczestni-
cząc w szkoleniu młodszych
dowódców oficerskich lub
wstępując do Ochotniczych
Sił Ochrony Kraju, łącząc ją
w ten sposób z naukami ści-
słymi. Mogliby również prze-
rwać naukę i wykonywać
normalną służbę.

Ponadto Sejm RL wydłu-
żył też czas trwania służby za-
stępczej z 10 do 12 miesięcy.

Szacuje się, że każde-
go roku do 7 tys. chłopców

kończy szkołę i jest zdol-
nych do służby.

Obecnie co roku do litew-
skiej armii powoływanych
jest ok. 4 tys. żołnierzy.

ADAM BŁASZKIEWICZ O PROPOZYCJI WOJSKA

Jak już pisaliśmy, Adam
Błaszkiwicz, dyrektor Gim-
nazjum im. św. Jana Pawła
II w Wilnie, jednoznacznie
wyraził swój pogląd na temat
poboru młodych: „W dobie
obecnej, uwzględniając re-
alne zagrożenia, przygoto-
wanie się do obrony kraju,
w którym mieszkamy i które-
go obywatelami jesteśmy, jest
to konieczne”.

Powiedział też, że powoła-
nie do służby wojskowej za-
raz po maturze jest do przy-
jęcia. Poza tym, ma to być też
patriotycznym obowiązkiem
każdego obywatela, bez wy-
jątków. Zwolnieniem od tego
obowiązku może być tylko
poważna choroba.

ZDOBYĆ ZAWÓD

„Po odbyciu służby każdy
powinien mieć zdobyty za-
wód wojskowy, np. kierow-
cy, ratownika medycznego,
operatora dronów i innych,
które też mogą być przydat-
ne w cywilu. Służba wojsko-
wa jest też dobrą okazją na
wdrażanie zdrowego trybu
życia, nawyków aktywności
fizycznej — praktycznymi
poradami dzieli się w roz-
mowie z nami Adam Błasz-
kiwicz, dyrektor Gimna-
zjum im. św. Jana Pawła II
w Wilnie i dodaje, że odbycie
obowiązkowej służby woj-
skowej zaraz po szkole po-
zwala następnie na spokoj-
ne studia, założenie rodziny,
planowanie kariery w kraju
czy za granicą. ■

KURIER
WILEŃSKI

Dotrzyj do naszych Czytelników!

DZIAŁ REKLAMY I OGŁOSZEŃ

Wilno, Birbynių 4A, 2 piętro, gabinet 12, tel./faks. 85 260 84 44,
e-mail: reklama@kurierwilenski.lt;

Zapraszamy w godz. 8:00-16:30 (w dni pracy)

Wileńskie centrum kultury etnicznej zorganizowało w minioną niedzielę tradycyjne zielarskie targowisko. Fot. Kiril Čachovskij, ELTA

„Fatalny Rozkaz. Wilno 1939”: projekcja filmu i spotkanie z twórcami

W okresie międzywojennym Wilno stało się jednym z najlepiej przygotowanych do obrony miast II Rzeczypospolitej. Dlaczego jednak po 17 września 1939 r. Wojsko Polskie nie broniło w sposób zorganizowany naszego miasta i stawiliśmy jedynie symboliczny opór?

Odpowiedzi na to pytanie szuka nowy film „Wilno 1939. Fatalny rozkaz”, zrealizowany przez Fundację Lelewela wspólnie z Ośrodkiem Wilnoteka z udziałem Klubu Historycznego „Garnizon Nowa Wilejka”.

Projekcja filmu „Fatalny Rozkaz. Wilno 1939” i spotkanie z twórcami odby-

ły się 13 czerwca w Domu Kultury Polskiej w Wilnie.

PRAPREMIERA W WILNIE

„Mamy dzisiaj małą prapremierę, bo nie ukrywam, że planowaliśmy taką dużą premierę tego filmu we wrześniu, w 85. rocznicę września '39, kiedy na pewno warto będzie przypomnieć to, co się działo wówczas w Wilnie. Ale doszliśmy do wniosku, że chcemy pokazać ten film i widzimy, że się udało” — powiedział jeden z twórców filmu Walenty Wojniłło.

Problemem okazało się, że nie zachowało się wiele dokumentalnych zdjęć

z Wilna tamtego okresu. „Jednym z problemów w trakcie kręcenia filmu było m.in. to, że jest bardzo mało zdjęć dokumentalnych z 1939 r. z Wilna. Są zdjęcia wszędzie pokazywane z sowieckich kronik z 17 września, z których również skorzystaliśmy, ale naszym pomysłem było stworzyć zdjęcia rekonstrukcyjne. Zrobiliśmy wszystko, co mogliśmy zrobić — granica polsko-litewska została odtworzona relewacyjnie. Niektóre zdjęcia jednak można traktować nieco symbolicznie” — zaznaczył prezes Fundacji Lelewela Piotr Kościński.

zw.lt

Imieniny

18 czerwca

Amanda, Amandy, Drogomyśła, Dzirżysławy, Efrema, Elżbiety, Emila, Eufemiusza, Hipacego, Leoncjusza, Marka, Maryny.

19 czerwca

Bonifacego, Borzysława, Gaudencjusza, Gaudentego, Gerwazego, Grymildy, Juliany, Julianny, Michaliny, Ottona, Odoną, Protazego, Romualda, Romualdy.

Cytat dnia

„*Wojska rosyjskie, obawiając się dostaw dla Ukrainy zachodniego uzbrojenia, w tym samolotów F-16, usilnie starają się rozszerzyć działania wojenne, by zapobiec przejściu ukraińskich wojsk do ofensywy*” — oświadczył naczelny dowódca Sił Zbrojnych Ukrainy, gen. Ołeksandr Syrski.

Liczba dnia

1 393 683

migrantów ze 177 krajów próbowało się dostać do USA od stycznia do maja przez Meksyk — ogłosił w niedzielę meksykański Narodowy Instytut ds. Migracji (INM).

Festiwal Kultury Polskiej „Pieśń znad Wilii” już w sobotę

Centrum Kultury Polskiej na Litwie im. Stanisława Moniuszki serdecznie zaprasza na XXXI Festiwal Kultury Polskiej na Litwie „Pieśń znad Wilii”, który odbędzie się w sobotę, 22 czerwca, o godz. 10.00 w auli Domu Kultury Polskiej w Wilnie!

15-e zawody oraczy rejonu wileńskiego: wiemy zwycięzców

14 czerwca we wsi Rubno w gminie Ławaryszki odbyło się tradycyjne, już 15., święto mistrzostwa w orce rejonu wileńskiego „Zawody Oraczy 2024”.

W tym roku o miano najlepszego oracza rejonu wileńskiego rywalizowało 8 oraczy: Rajmund Awdiej i Rafał Butkiewicz z gminy Mickuny, Edward Nowicki i Daniel Barkowski z gminy Mariampol, Ernest Tylingo z gminy Suderwie, Ernest Łokucijewski z gminy Rukojnie, Władysław Giedrojc z gminy Niemież i Rafał Karnecki z gminy Ławaryszki.

„Witam wszystkich przybyłych – rolników, ich drużyny wsparcia, organizatorów i kibiców. Zawody oraczy rejonu wileńskiego – to piękna tradycja rolnictwa rejonu. Jestem dumna, że okoliczni rolnicy tak bardzo kochają ziemię i swoją ojczyznę. Życzę rolnikom równej bruzdy i jak największych sukcesów!” – powiedziała wicemer samorządu rejonu wileńskiego dr. Danuta Narbut, która też zauważyła, że w tym roku do rywalizacji stanęli wiekowo dość młodzi rolnicy i to cieszy, że tradycje rolnictwa w rejonie wileńskim

trwają i są przekazywane z pokolenia na pokolenie.

Po podsumowaniu wyników komisja wyłoniła zwycięzców. Najlepszym oraczem rejonu wileńskiego w tym roku został Rafał Karnecki z gminy Ławaryszki, który zgromadził 95,99 punktów. Drugie miejsce zajął Ernest Tylingo z gminy Suderwie (zdobył 94 punkty), a trzecie Rafał Butkiewicz z gminy Mickuny. Rafał zdobył 91,66 pkt.

Jak co roku, uczestników Zawodów Oraczy oceniano według następujących kryteriów: bruzda przygotowawcza, prostolinijność skiby przygotowawczej, odchwaszczenie, łożysko nasienne, prostota bruzdy, głębokość orki, wpuszczenie lub uniesienie pługa, zwalczanie chwastów, prostolinijność skiby, ogólny widok orki. Maksymalna liczba punktów do zdobycia – 120.

Uczestnicy konkursu byli oceniani przez kompetentną komisję:

konsultanta ds. produkcji roślinnej i kierownika sołecznickiego biura Litewskiego Biura Doradztwa Rolniczego (LŽŪKT) st. sędziego Eugeniusa Lukoševičiusa, kierownika biura LŽKT Wilno Teresę Gerdvilienę i wiceprezesa Stowarzyszenia Rolników Rejonu Wileńskiego Jevgenija Baliulę.

Podczas zawodów, jak co roku, są eksponowane maszyny rolnicze, prezentowane są technologie rolnicze i innowacje agrobiznesu. Główni sponsorzy tegorocznych zawodów pługowych: firma G. Tankeliuna „Hegvita” – MB „Tomerna” – ZSA „Vilniaus Lytagra” – ZSA „Galutas” – ZSA „Kmoto” i ZSA „RoValtra”.

Pierwsze zawody oraczy rejonu wileńskiego zorganizowano w 2003 r. w gminie Ławaryszki. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji **Samorządu Rejonu Wileńskiego**

Minister Navickienė podała się do dymisji. Matulas: „Musiała zadeklarować tę podróż”

Honorata Adamowicz

Minister opieki socjalnej i pracy Monika Navickienė podała się do dymisji po opublikowaniu informacji o tym, że w ubiegłym roku wraz z rodziną poleciała prywatnym samolotem na wakacje do Dubaju. Sytuację jeszcze bardziej skomplikował fakt, że podróż odbyła się w towarzystwie Vilhelmasa Germanasa, obecnie skazanego za oszustwa finansowe i osadzonego w zakładzie karnym. Jest on partnerem Ievy Trinkūnaitė, dalekiej krewnej męża minister.

„PODANIE SIĘ DO DYMISJI TO SŁUSZNA DECYZJA”

— Bardzo dobrze odbieram to, że Monika Navickienė podała się do dymisji. Jeśli pojawiają się zarzuty, politycy zwykle robią jedną z dwóch rzeczy — albo kłócą się do upadłego i udowadniają swoją niewinność podczas sprawowania urzędu, albo kończy się to dymisją. W tym przypadku Monika Navickienė postąpiła słusznie i podała się do dymisji — ocenia w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Antanas Matulas, członek sejmowej komisji ds. Etyki i Procedur.

Wokół minister już wcześniej pojawiło się wiele pytań dotyczących współpracy jej męża Mindaugasa Navickasa z Vilhelmasem Germanasem. Germanas został skazany za oszustwo, a pracował w zeszłym roku w Litlab, firmie należącej do Mindaugasa Navickasa.

— Nie sądzę, aby fakt, że jakiś jej daleki krewny był skazany za oszustwa, był czymś istotnym dla tej sprawy. Być może minister nawet nie wiedziała o tym. Wiele rodzin ma osoby, które zostały skazane i nie jest możliwe, aby w ogóle nie mieć z nimi kontaktu. Mogła,

Na Litwie zrobiło się głośno z powodu skandalu z udziałem szefowej resortu opieki socjalnej i pracy, która wraz z rodziną spędziła wakacje w Dubaju w towarzystwie skazanego za oszustwa przedsiębiorcy.

Z powodu wyjazdu do Dubaju minister Navickienė opuściła posiedzenie sejmowej Komisji Zdrowia Fot. Marius Morkevičius, ELTA

ale nie musiała wiedzieć, że był karany. Nie wydaje mi się, by kontaktowanie się z tą osobą było aż tak wielkim naruszeniem — zaznacza Matulas.

NIE MIAŁA ZGODY RADY SEJMU NA WYJAZD POZA UE

Premier przyznała minister urlop prawie miesiąc przed jej wyjazdem do Dubaju, ale w tym czasie polityk nie uzyskała zgody Rady Sejmu na wyjazd poza Unię Europejską. Z powodu wyjazdu Navickienė opuściła posiedzenie sejmowej Komisji Zdrowia.

— Największym błędem Moniki Navickienė jest to, że nie zadeklarowała podróży prywatnym samolotem z rodziną do Dubaju. Niezależnie od tego, czy jest to prezent, czy udostępnienie jakiejś usługi na sumę ponad 2.5 tys., należy taki fakt zgłosić. Minister nie zrobiła tego, popełniła błąd i ucierpiała.

Opuszczając Unię Europejską, należy skonsultować się z zarządem. Prawdopodobnie tutaj również doszło do naruszenia. Komisja Etyki zajmie się tą sprawą — zaznaczył Antanas Matulas.

Prezydent powierzył minister finansów Gintarė Skaistė kierowanie resortami opieki socjalnej i pracy oraz oświaty, nauki i sportu do czasu powołania nowych ministrów. Premier Ingrida Šimonytė powiedziała, że zgodziła się z minister w sprawie rezygnacji ze stanowiska po tym, jak dowiedziała się o jej locie prywatnym samolotem do Dubaju z Trinkūnaitė i Germanasem.

Pałac Prezydencki podał, że prezydent Gitanas Nausėda podpisał dekret o rezygnacji minister opieki socjalnej i pracy Moniki Navickienė. Prezydent przyjął dymisję minister zgodnie z Konstytucją RL i biorąc pod uwagę wnioski premier Ingridy Šimonytė. ■

Szczyt ws. Ukrainy: dążenie do pokoju wymaga udziału wszystkich stron

Komunikat końcowy podpisała większość z ponad 90 państw i organizacji międzynarodowych uczestniczących w wydarzeniu. Nie zrobiły tego niektóre z ważnych państw rozwijających się, w tym Indie, Brazylia, Zjednoczone Emiraty Arabskie i Arabia Saudyjska.

Rosja nie była zaproszona. W konferencji nie wzięły udziału również Chiny.

BEZPIECZEŃSTWO JĄDROWE, ŻYWNOŚCIOWE I WYMIANA JEŃCÓW

„Trwająca wojna Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie w dalszym ciągu powoduje na wielką skalę cierpienie ludzi i zniszczenia oraz stwarza ryzyko i kryzysy o globalnych reperkusjach” — napisano w komunikacie przytoczonym przez agencję Reutersa.

W dokumencie podkreślono wagę Karty Narodów Zjednoczonych i zaznaczono, że „podstawą osiągnięcia wszechstronnego, sprawiedliwego i trwałego pokoju w Ukrainie musi być »poszanowanie integralności terytorialnej i suwerenności«” — podała AP.

Komunikat, wydany po dwóch dniach rozmów w ośrodku Buergenstock w Szwajcarii, skupił się na kwestiach bezpieczeństwa jądrowego i żywnościowego oraz na wymianie jeńców.

Prezydentka Szwajcarii Viola Amherd, która była gospodynią wydarzenia, oświadczyła na kończącej je konferencji prasowej, że podpisanie deklaracji przez „znakomitą większość” uczestników „pokazało, co może osiągnąć dyplomacja”.

DŁUGA DROGA DO POKOJU

Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski uznał format spotkania za sukces. Wyraził przekonanie, że tematy konferencji — bezpieczeństwo nuklearne i żywnościowe oraz powrót do Ukrainy jeńców i deportowanych dzieci — pozwolą rozpocząć

Szczyt pokojowy w Szwajcarii z udziałem ponad 90 państw i organizacji międzynarodowych był „wielkim sukcesem Ukrainy i wszystkich partnerów” — ocenił ukraiński prezydent Wołodymyr Zełenski **Fot. EPA-ELTA**

praktyczne działania w kierunku przywrócenia pełnego bezpieczeństwa i pokoju.

Z kolei szef MSZ Ukrainy Dmytro Kuleba ocenił, że deklaracja szczytu pokojowego uwzględnia wszystkie zasadnicze propozycje jego kraju. „Ukraina będzie musiała zaangażować się w dialog z Rosją, ale nie w języku ultimatum” — powiedział w niedzielę dziennikarzom w Buergenstock.

„Wiemy, że pokoju w Ukrainie nie da się osiągnąć w jednym kroku, że to będzie podróż” — oświadczyła po szczycie przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen. Zazaczyła, że „nie były to negocjacje pokojowe, ponieważ Władimir Putin nie podchodzi poważnie do kwestii zakończenia wojny; domaga się od Ukrainy kapitulacji, porzucenia ukraińskich terytoriów, w tym obszarów, które obecnie nie znajdują się pod (rosyjską) okupacją”.

WARUNKI PUTINA

Dyktator Rosji Władimir Putin oświadczył w piątek na spotkaniu z kierownictwem MSZ w Moskwie, że armia rosyjska wstrzyma ogień,

jeśli ukraińskie wojska wycofają się z nielegalnie anektowanych przez Rosję ukraińskich terytoriów, a Kijów zobowiąże się do niewstępowania do NATO.

Według Putina ukraińskie wojska powinny całkowicie wycofać się z tzw. Donieckiej Republiki Ludowej i Ługańskiej Republiki Ludowej oraz obwodu chersońskiego i zaporoskiego. Są to regiony Ukrainy, których aneksję Rosja ogłosiła po rozpoczęciu pełnowymiarowej napaści na ten kraj. Jako warunek konieczny przedstawił „neutralny, pozabłokowy, nieatomowy status Ukrainy”.

Zełenski ocenił, że Rosja, która nie została zaproszona na szczyt, „nie jest obecnie gotowa na sprawiedliwy pokój”. Jego zdaniem potwierdza to piątkowe oświadczenie Władimira Putina. „Właściwie prawie wszyscy (uczestnicy konferencji) mówili, że tym jednym przesłaniem Putin przekazał całemu światu, że wszystko, co mówił wcześniej o realnym pragnieniu zakończenia wojny, zostało pomnożone przez zero” — zazaczył prezydent Ukrainy.

6.>>

Doradca ds. bezpieczeństwa narodowego USA Jake Sullivan podkreślił, że oferta Putina jest sprzeczna z Kartą Narodów Zjednoczonych oraz „urągą fundamentalnej moralności i zwykłemu zdrowemu rozsądkowi”.

W szczycie w Szwajcarii wziął udział również prezydent Litwy Gitanas Nausėda. „W rzeczywistości to, co zostało zrobione w Szwajcarii, to świetna robota wszystkich. Ale przede wszystkim przywódców Ukrainy, którym udało się zgromadzić wiele państw przy wspólnym stole. To już jest pewna presja. Rosja może temu zaprzeczać, ale jest to presja ze strony społeczności międzynarodowej. Zaangażowanych jest tu również wiele globalnych państw południowych. To są kraje Ameryki Łacińskiej, Azji Południowo-Wschodniej” — powiedział dziennikarzom prezydent Nausėda podczas konferencji w Szwajcarii.

PRASA: NIE TYLKO ZACHÓD POTĘPIA AGRESJĘ ROSJI NA UKRAINĘ

„Sobotnio-niedzielną konferencją w Szwajcarii była demonstracją solidarności z Ukrainą i dowodem na to, że nie tylko Zachód potępia politykę Rosji. Warunkiem negocjacji pokojowych jest zmiana stanowiska Władimira Putina” — komentują niemieckie dzienniki.

„W Buergenstock w Szwajcarii przedstawiciele 90 państw pokazali, że są przeciwni pokojowi w formie dyktatu. Kluczowe pytanie brzmi: jak długo pozostaną przy tym stanowisku” — pisze Daniel Broessler na łamach „Sueddeutsche Zeitung”. Komentator nawiązał do wypowiedzi kanclerza Niemiec Olafa Scholza, który nazwał zapoczątkowaną konferencją proces pokojowy „delikatną roślinką”. Z takiej roślinki teoretycznie może powstać drzewo, ale może też — w przypadku braku wody lub zdeptania przez dużego zwierza — nie powstać nic.

„Zanim dojdzie do bezpośrednich rozmów z Rosją, konieczna będzie ciężka polityczna harówka. Rozwiązanie konfliktu i tak nie będzie możliwe, dopóki Putin pod pojęciem pokoju rozumie kapitulację” — pisze z kolei Alexander Ha-

■ Rys. Władysław Mickiewicz

neke w dzienniku „Frankfurter Allgemeine Zeitung”.

Komentator „FAZ” ocenił wyniki konferencji jako „umiarkowane” zwracając uwagę, że wzięło w niej udział ok. 100 państw, podczas gdy w pierwszą rocznicę wybuchu wojny wycofania Rosji żądało 141 członków ONZ. W dodatku, kilku ważnych uczestników spotkania nie głosowało za wspólną rezolucją.

„Interesy ponad 90 państw są zbyt rozbieżne, aby możliwe było wypracowanie wspólnego stanowiska. Pomimo tego skala solidarności z Ukrainą jest duża” — pisze Tanja Tricarico w „Tageszeitung”. Komentatorka podkreśliła, że wysunięta przez Putina propozycja rozejmu w zamian za rezygnację z okupowanych obszarów została odrzucona. „Z geograficznego punktu widzenia odległa jest o tysiące kilometrów. Rosja robi dobre interesy w Afryce, w Ameryce Łacińskiej, konkurując z Chinami. W ten sposób powstały zależności finansowe, polityczne i geostrategiczne” — czytamy w „TAZ”.

„Pomimo tego fale wywołane inwazją Putina docierają do całego świata. To nie jest wojna w Europie, lecz wojna, która mocno przesunęła architekturę całego świata” — tłumaczy publicystka. Zablockowane przez wojnę dostawy zboża pogłębiają głód i prowadzą do kolejnych konfliktów.

WAŻNY PIERWSZY KROK

Tricarico zwraca uwagę, że Polska, kraje bałtyckie czy Gruzja mają bolesne doświadczenia z Rosją. Dlatego naciskają na „bezwarunkowe wsparcie” dla Ukrainy czerpiąc doświadczenia z własnej historii. Sukcesem konferencji w Szwajcarii jest konfrontacja różnych punktów widzenia. Nie jest niespodzianką, że na końcu nie doszło do jednoznacznego oświadczenia. Różnice zdań co do planów na przyszłość są zbyt duże.

„Jednak ogromna większość krajów uzgodniła poszczególne aspekty — to że głód nie może być traktowany jako broń i że nie wolno grozić użyciem broni atomowej. Wspólne oświadczenie jest pierwszym krokiem do dalszych spotkań” — konkluduje komentatorka „TAZ”.

„Losy wojny w Ukrainie rozstrzygną się nie przy stole negocjacyjnym, lecz w głowie Putina” — pisze Moritz Koch w „Handelsblatt”, największym niemieckim dzienniku kół gospodarczych. „Putin rozpoczął wojnę, Putin mógłby ją zakończyć. Ale dlaczego miałby to zrobić? Wierzy przecież w zwycięstwo. Dopiero wtedy, gdy zostanie zmuszony do zmiany zdania, powstanie szansa na pokój” — czytamy w komentarzu. ■

Opr. A.P. na podst. PAP

Czesław Okińczyc: Czy Tomaszewski chce współpracować z reżymem mordującym Polaków?

To skandal, że dosłownie kilka dni po tym, jak 6 czerwca w szpitalu zmarł 21-letni polski pogranicznik Mateusz Sitek, zraniony nożem przez nielegalnego imigranta lub białoruskiego prowokatora na granicy polsko-białoruskiej, Waldemar Tomaszewski ogłosił, że będzie dążył do... naprawy relacji z reżymem Łukaszenki!

Czesław Okińczyc

W niedzielę, 9 czerwca, lider Akcji Wyborczej Polaków na Litwie-Związku Chrześcijańskich Rodzin został wybrany do Parlamentu Europejskiego już na czwartą kadencję. Gratuluję prezesowi AWPL-ZChR tego sukcesu, szczególnie że takim osiągnięciem nie może się poszczycić żaden inny litewski polityk, a i w Europie takich niewielu. Jednak, gdy na konferencji powyborczej Waldemar Tomaszewski oświadczył, że jako europoseł będzie dążył do poprawy relacji z Białorusią, bo Białoruś „jest krajem bardzo nam bliskim” i „nie możemy budować Muru Berlińskiego z tak bliskim sąsiadem, jak Białoruś, skoro sami walczyliśmy przeciwko temu w 1989 r.”, trudno było na to reagować w sposób cenzuralny.

„POPRAWIĆ RELACJE Z REŻYMEM PROWADZĄCYM WOJNĘ”

Bo Tomaszewski chce poprawiać relacje z reżymem, który od lat prowadzi wojnę hybrydową przeciwko Polsce i Litwie, kierując na nas potok nielegalnych migrantów, a więc pośrednio — a może i bezpośrednio — odpowiada za śmierć bohaterskiego Mateusza Siteka. Reżymem, który wspiera wojny Putina, udostępnia kremlowskim hordom swoje terytorium, lotniska, bazy do atakowania celów na terytorium Ukrainy. Reżymem, który katuje w więzieniach nie tylko działaczy demokratycznej opozycji, ale i członków Związku Polaków na Białorusi...

„Trzeba się uderzyć w pierś i przyznać, że nasza polityka była błędna. Pchaliśmy Białoruś w ob-

„AWPL-ZChR będzie potrzebowała co najmniej 20-25 tysięcy dodatkowych głosów, a rezerw głosów na Wileńszczyźnie praktycznie nie ma” — mówi Czesław Okińczyc **Fot. M. P.**

jęcia Kremla” — mówi wieczny lider Akcji Wyborczej Polaków na Litwie-Związku Chrześcijańskich Rodzin. I dodaje: „Gadanie o reżimach i demokracji to tylko gadanie”. Uderzyć się w pierś powinien przede wszystkim sam Waldemar Tomaszewski, bo rzeczywistość o „gadaniu” wie najlepiej. I on sam, i jego partia są wręcz modelowym przykładem politycznego „gadania” bez żadnej odpowiedzialności za słowa.

Będąc czterokrotnie (!) członkami rządzących Litwą koalicji rządowych, nie byli w stanie załatwić dla Polaków nic. Ani Ustawy o mniejszościach narodowych, ani Ustawy o pisowni polskich imion i nazwisk, ani państwowej matury z języka polskiego. Aby było bardziej paradoksalnie — te dwa ostatnie postulaty spełniła obecna,

zniechęcona przez Tomaszewskiego, koalicja „landsbergistów i liberastów” i jest na dobrej drodze do spełnienia także pierwszego.

ROLA WICEPRZEWODNICZĄCEGO DELEGACJI DS. BIAŁORUSI

Ba, nawet w kwestii „europeizacji” Białorusi Waldemar Tomaszewski miał w ciągu ostatnich 15 lat (a od tylu lat zasiada w Parlamencie Europejskim!) mnóstwo okazji zadziałać. Wszak przez wiele lat pełnił rolę wiceprzewodniczącego delegacji Parlamentu Europejskiego do spraw Białorusi. Tymczasem jednym z nielicznych jego namacalnych osiągnięć w stolicy Unii Europejskiej pozostaje... organizacja wycieczek mieszkańców Wileńszczyzny do Brukseli.

8.>>

Intencje tych skandalicznych wypowiedzi Waldemara Tomaszewskiego są łatwe do przejrzenia. Może w nieskończoność opowiadać baśnie, jak to w październiku zdobędzie 10 mandatów (gwoli przypomnienia w obecnym Sejmie AWPL-ZChR ma... dwa), ale liczby są nieubłagane.

W wyborach do Parlamentu Europejskiego Akcja Wyborcza Polaków na Litwie-Związek Chrześcijańskich Rodzin zdobyła 39 tysięcy (5,67 proc.) głosów. Jest to najgorszy wynik w całej historii startów AWPL-ZChR po mandaty europoselskie. Nawet w 2009 roku, gdy frekwencja była jeszcze niższa niż obecnie, AWPL-ZChR zdobyła prawie 10 tysięcy głosów więcej. W gruncie rzeczy Tomaszewskiemu udało się zachować mandat europoselski tylko i wyłącznie dzięki rekordowo niskiej frekwencji (29 proc.) na Litwie i rekordowo wysokiej frekwencji w rejonie sołecznickim (46 proc.), ostatnim w którym AWPL-ZChR jeszcze ma jakieś zasoby administracyjne.

JAK BĘDZIE W PAŹDZIERNIKU?

W październiku, gdy odbędą się wybory sejmowe i do urn pójdzie dwa razy więcej wyborców, to już do przekroczenia progu wyborczego nie wystarczy. AWPL-ZChR będzie potrzebowała co najmniej 20-25 tysięcy dodatkowych głosów, a rezerw głosów na Wileńszczyźnie praktycznie nie ma. Partia się rozpada, młodszy działacze hurtowo i detalicznie wstępują do innych partii, starszych pogrążają skandale finansowe, w tym para-

Będąc czterokrotnie (!) członkami rządzących Litwą koalicji rządowych, nie byli w stanie załatwić dla Polaków nic. Ani Ustawy o mniejszościach narodowych, ani Ustawy o pisowni polskich imion i nazwisk, ani państwowej matury z języka polskiego.

gonowy (zapewne lada dzień usłyszą zarzuty prokuratorskie). Byli rosyjskojęzyczni sojusznicy polityczni — Alians Rosjan i Sojusz Rosjan — rozpadli się. Próbuje więc mrugać do prokremlowskiego, rosyjskojęzycznego elektoratu poprzez peany na cześć Białorusi...

Te wszystkie jego nawoływania do „budowania mostów”, „przyciągania Mińska do Europy” i „otwierania przejść granicznych” nawet w lepszych geopolitycznych czasach były bredniami. To nie my pchnęliśmy Łukaszenkę w objęcia Putina. To sam Łukaszenko — nie zważając na wszystkie zabiegi Europy — podporządkował swój kraj Kremłowi, a dziś jest już jedynie kremlowskim figurantem, marionetką, śmiesznym wasalem, nominalnym gubernatorem Białorusi z łaski obecnego cara Wszechrosji.

W POLITYCE OD 30 LAT

Waldemar Tomaszewski jest w polityce od 30 lat, od 26 — prezesuje Akcji Wyborczej Polaków na Litwie. Zdążył już nas wszystkich przyzwyczać do swoich cynicznych gier politycznych. Robił karierę na frazesach o obronie praw mniejszości narodowych i tradycyjnych wartości, zapominając o większości z nich natychmiast po wygraniu wyborów. Jednak mówienie o otwieraniu granic z Białorusią, gdy z Białorusi płynie do nas nieprzerwany potok nielegalnych migrantów i szpiegów, mówienie o współpracy z Łukaszenką, gdy na granicy z Białorusią giną polscy żołnierze, a w łukaszenkowskich więzieniach gniją polscy działacze i dziennikarze — to nie cynizm. Bo cynik to udawacz troszczący się o swoje interesy, ale mający jednak swoje prawdy, swoje wartości i swoje cele. To co proponuje Tomaszewski — polepszanie relacji, a więc współpraca, z reżymem, który (pośrednio lub bezpośrednio) morduje Polaków — to coś gorszego i niebezpieczniejszego. To polityka bez jakichkolwiek wartości, wstydu i przyzwoitości. To polityczny nihilizm. ■

ZW.lt

Stoltenberg odpowiada na groźby: też mamy atom

Choć NATO rzadko wypowiada się na temat broni nuklearnej, nawet w obliczu bezpośrednich gróźb Władimira Putina, ciszę przerwał sekretarz generalny NATO Jens Stoltenberg. Zapowiedział, że NATO nie pozostanie bezczynne wobec gróźb i arsenał nuklearny będzie środkiem odstraszającym Rosję i Chiny. Jak zaznaczył, „celem jest świat bez broni nuklearnej, ale dopóki taka broń istnieje, pozostajemy sojuszem nuklearnym”.

„Trwają konsultacje między członkami NATO o wykorzystaniu arsenału nuklearnego jako środka odstraszającego wobec rosnącego zagrożenia ze strony Rosji i Chin” — powiedział Stoltenberg w wywiadzie dla „Daily Telegraph”. Rozmowy dotyczą rozmieszczenia większej ilości broni nuklearnej, a także przetransportowania jej z magazynów i postawienia w stan gotowości. Stoltenberg powiedział, że broń nuklearna jest „ostateczną gwarancją bezpieczeństwa” NATO i środkiem do zachowania pokoju. Jak przypomina agencja Reutersa, Putin wielokrotnie ostrzegł, że Rosja może użyć broni nuklearnej do obrony własnej w ekstremalnych okolicznościach. Dyktator oskarża USA i ich europejskich sojuszników o doprowadzenie świata na skraj nuklearnej konfrontacji poprzez przekazanie broniącej się przed rosyjską inwazją Ukrainie broni wartej miliardy dolarów.

Opr. A. K. na podst. BNS, inf. wł.
Fot. Karolina Gudžiūnienė, ELTA

Jesienią po Zarzeczcu będzie jeździł autobus bez kierowcy

Autonomiczny bus pomieści 12 pasażerów i będzie ich woził bezpłatnie. W przyszłości pojazdy poruszające się bez udziału kierowcy mogą zastąpić tradycyjny transport miejski.

Justyna Giedrojc

Autobus bez kierowcy wyjedzie na ulice Zarzeczca jesienią i będzie regularnie woził pasażerów przez dwa miesiące. Nietypowy pojazd pojawi się w ramach europejskiego projektu integracji komunikacji miejskiej. Udział w tym projekcie bierze spółka samorządowa Susisiekimo paslaugos.

INNOWACYJNA ALTERNATYWA DLA TRADYCYJNYCH AUTOBUSÓW

— Inicjatywa sieci handlowej Iki ze startupem LastMile oraz współpraca z partnerami europejskimi w Finlandii i Norwegii, gdzie już kursują tego rodzaju busy, skłoniła nas do udziału w projekcie. O testowaniu pojazdu w pewnej mierze zadecydował także brak kierowców w systemie komunikacji miejskiej. Szukamy w ten sposób także alternatywy dla tradycyjnych pojazdów — mówi „Kurierowi Wileńskiemu” Solveiga Stankevičienė, pracowniczka spółki Susisiekimo paslaugos.

W autobusie będzie 6–8 miejsc siedzących, ogółem pojazd pomieści 12 pasażerów. Będzie kursował ulicami Zarzeczca. Pasażerowie będą bezpłatnie dowożeni do przystanków znajdujących się na sąsiednich ulicach o bardziej intensywnym ruchu.

TESTOWANIE INFRASTRUKTURY

Testowanie autonomicznego busu zaplanowane jest na drugą połowę września. Na wynajem pojazdu oraz zorganizowanie tymczasowych przystanków samorząd stołeczny przeznaczył 80 tys. euro. Testy takiego pojazdu wykażą, czy autobusy bez kierowcy będą mogły w przyszłości funkcjonować w systemie komunikacji miejskiej.

— Poprzez wdrożenie próbnego projektu chcemy przetestować także

■ Czy autonomiczne busy bez kierowców mogą zastąpić tradycyjną komunikację miejską? Fot. Marian Paluszkiwicz

stołeczną infrastrukturę oraz system komunikacji miejskiej. Przekonamy się, czy warto zainwestować w tego rodzaju pojazdy. Nowy autobus będzie wynajęty w firmie zagranicznej, w kraju na razie nie mamy takiej możliwości — wyjaśnia Solveiga Stankevičienė.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRODUCENTÓW

Busy bez kierowców regularnie jeżdżą ulicami norweskiego miasta Stavanger, w stolicy Finlandii Helsinkach oraz po terytorium uniwersytetu w fińskim Tampere. Były też testowane w kilku miastach Niemiec.

Od końca czerwca do końca września ub. roku klientów startupu LastMile obsługiwały trzy samochody autonomiczne. Pojazdy poruszające się bez kierowcy wyprodukowała estońska firma Clevon. Jeździły one ulicami Starówki, Zwierzynca oraz Nowego Miasta (lit. Naujamiestis). W 2022 r. pojazdy były testowane również w wileńskiej dzielnicy Balsiai.

Ministerstwo Łączności od września ubiegłego roku uprościło koordynację parametrów technicznych i tras samochodów autonomicznych, ale rozszerzyło odpowiedzialność producentów pojazdów autonomicznych za skutki wypadków drogowych.

INWESTYCJE W KOMUNIKACJĘ

Samorząd Miasta Wilna stale inwestuje w rozwój systemu komunikacji miejskiej. W sierpniu na stołecznych ulicach ma się pojawić 20 nowych trolejbusów Škoda 32. Samorząd planuje także ogłosić przetarg na obsługę tras komunikacji miejskiej autobusami elektrycznymi, a następnie wodorowymi. Te ostatnie tym różnią się od zwykłych elektryków, że nie potrzebują ładowania z gniazdka (choć mają taką opcję), tylko wożą na sobie własną elektrownię. ■

Księża zmieniają parafie. Dlaczego?

Honorata Adamowicz

W czerwcu w wielu kościołach na Wileńszczyźnie następują zmiany, nowi księża przychodzą do parafii, a starzy odchodzą. Dlaczego księża zmieniają parafie? Jakie obowiązki pełnią duszpasterze w kościołach? Opowiedziano nam o tym w archidiecezji wileńskiej.

– Decyzja o tym, w jakim kościele ksiądz będzie pełnił posługę, nie należy do księdza. Kościół katolicki kieruje się swoją doktryną, liturgią, prawem i strukturą hierarchiczną. Duszpasterze do parafii są przedzielani według Kodeksu Prawa Kanonicznego. W tym roku w Archidiecezji Wileńskiej tylko kilku proboszczów zostało przeniesionych. Na Litwie miejscowy biskup może mianować proboszczów na okres siedmiu lat. Po tym okresie biskup może ponownie mianować proboszcza na to samo miejsce. Z uwagi na potrzeby duszpasterskie okres ten może ulec skróceniu lub wydłużeniu. Miejscowy biskup może wysłać proboszcza do innej parafii w razie potrzeby duszpasterskiej w danej parafii, uwzględniając zdolności, talenty i potrzeby parafii – poinformowano nas w archidiecezji wileńskiej.

OBOWIĄZEK KAPŁANA

Cała wspólnota chrześcijańska ma obowiązek wspierać powołania, aby zaspokoić potrzeby świętej posługi w całym Kościele. Obowiązek ten spoczywa przede wszystkim na rodzinach chrześcijańskich, wychowawcach, a w sposób szczególny na kapłanach, zwłaszcza na proboszczach. Proboszcz ma obowiązek dbać o to, by wiernym parafii było głoszone Słowo Boże. Powinien więc troszczyć się o to, by wierni byli nauczani prawdy wiary, zwłaszcza przez homilie i katechezy w niedziele i święta nakazane, a także popierać działalność ewangelizacyjną, w tym związaną ze sprawiedliwością społeczną. Proboszcz musi być szczególnie zainteresowany katolickim wychowaniem dzieci i młodzieży; musi dołożyć wszelkich starań, także

■ Duszpasterze do parafii są przedzielani według Kodeksu Prawa Kanonicznego

w współpracy z wiernymi Chrystusa, aby orędzie Ewangelii dotarło także do tych, którzy odeszli od praktyk religijnych lub nie wyznają prawdziwej wiary.

– Proboszcz powinien dbać o to, aby Święta Eucharystia stanowiła centrum parafialnego zgromadzenia wiernych, powinien starać się umacniać wiernych Chrystusa w modlitwie i w sprawowaniu sakramentów, zwłaszcza w częstym przyjmowaniu Najświętszego Sakramentu. Ponadto starać się o wychowanie ich do praktykowania modlitwy, także w rodzinach, oraz do świadomego i czynnego uczestnictwa w świętej liturgii, którą proboszcz, pod kierownictwem biskupa diecezjalnego, jest zobowiązany sprawować w swojej parafii. Aby móc wiernie wypełniać swoje obowiązki duszpasterskie, proboszcz powinien starać się poznać wiernych powierzonych jego pieczy – opowiedzieli o obowiązkach proboszcza.

OBOWIĄZKI WIKARIUSZA

Wikariusz może być wyznaczony do sprawowania posługi duszpasterskiej dla całej parafii, części parafii lub określonej grupy wiernych w parafii. Obowiązki wikariusza parafialnego są określone w statucie diecezjalnym i w liście biskupa diecezjalnego, ale bardziej szczegółowo określa je proboszcz.

OBOWIĄZKI REKTORA

Rektorom powierza się opiekę nad kościołem, który nie jest parafialny. Miejscowy ordynariusz, gdy uzna to za konieczne, może zlecić rektorowi pełnienie określonych funkcji dla wiernych w swoim kościele, w tym funkcji parafialnych, oraz otwarcie kościoła dla określonych grup wiernych Chrystusa, którzy będą w nim sprawować obrzędy liturgiczne. Rektor kościoła, pod kierownictwem ordynariusza, zgodnie ze statutami i prawami nabytymi, ma obowiązek troszczyć się o to, aby w kościele, zgodnie z normami liturgicznymi i przepisami kanonów, należycie sprawowano święte obrzędy, by wiernie wypełniano obowiązki, starannie zarządzano dobrami, przechowywano i upiększano rzeczy święte i budynki oraz aby nie miało miejsca nic, co w jakikolwiek sposób sprzeciwiałoby się świętości miejsca lub należnemu szacunkowi Domu Bożego.

Dziekan z kolei jest odpowiedzialny za wikariat terytorialny. Promuje i koordynuje wspólną działalność duszpasterską w wikariacie oraz troszczy się o kapłanów z danego terytorium. Czuwa nad tym, aby obrzędy religijne były sprawowane zgodnie z przepisami świętej liturgii, aby szczególnie dbano o wystrój i czystość kościołów oraz rzeczy świętych, zwłaszcza podczas sprawowania Eucharystii i przechowywania Najśw. Eucharystii i sprawowania Najświętszego Sakramentu. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

XXXI Międzynarodowy Festiwal Poezji „Maj nad Wilią” w nowej odsłonie

Anna Pieszko

„Maj nad Wilią” przenosi się w tym roku ...nad Wersokę. W otoczeniu sielankowej natury i w miejscach, które wpisały się w historię kultury polskiej, organizatorzy zaplanowali wiele interesujących wydarzeń i ciekawych spotkań z poezją i nie tylko.

Już niebawem, w dniach 24–28 czerwca w Ejszyszkach i okolicach odbędą się meetingi poetyckie, spotkania autorskie, pokazy filmów, koncerty, wystawy i wycieczki po malowniczych okolicach. Wieloletnim organizatorem Międzynarodowego Festiwalu Poezji „Maj nad Wilią” jest Romuald Mieczkowski, poeta, dziennikarz, publicysta, scenarzysta, reżyser, wydawca kwartalnika „Znad Wili”.
**W MALOWNICZEJ SCENERII
JAK Z „PANA TADEUSZA”**

Wraz z zamknięciem 30. Jubileuszowego Międzynarodowego Festiwalu Poezji „Maj nad Wilią” w 2023 r. Romuald Mieczkowski ogłosił w mediach, że festiwal kończy funkcjonowanie w tej postaci, którą znaleźliśmy dotychczas. Jak wskazał w rozmowie z „Kurierem Wileńskim”, „będzie to ostatni festiwal w dotychczasowej formule”, sugerując, że spotkania będą organizowane poza Wilnem. Toteż w tym roku „Maj nad Wilią” zawitała na Ziemię Solecznicką, do Ejszyszek, gdzie, jak pisał Józef Mackiewicz, „ma się czasem wrażenie, jakby człowiek kartki z »Pana Tadeusza« obracał. Tylko patrzeć, jak na wzgórzu błysną białe ściany soplicowskiego dworu. I wszystko wokół tak, jak to w pierwszej księdze opisane. Jakies specjalnie charakterystyczne piętno posiada ta ziemia, jakby sielanka jaka. [...] Oczu po prostu oderwać niepodobna”.

– W trakcie ubiegłorocznej, 30. jubileuszowej edycji festiwalu „Maj nad Wilią” dyrektor i pomysłodawca wydarzenia, Romuald Mieczkowski, ogłosił zakończenie tradycyjnej – wi-

Wieloletnim organizatorem Międzynarodowego Festiwalu Poezji „Maj nad Wilią” jest Romuald Mieczkowski **Fot. Marian Paluszkiewicz**

leńskiej – formuły spotkań poetyckich. Wówczas z inicjatywą wyszła moja Mama, wieloletnia księgarka i działaczka społeczna, Lucyna Jundo. Zaproponowała, by imprezę przenieść do Ejszyszek. Biorąc pod uwagę fakt, że wiele osób nie zna współczesnego oblicza Wileńszczyzny, pomysł padł na podatny grunt. Nie pozostało mi nic innego, jak tylko czynnie włączyć się w organizację wydarzenia – komentuje Barbara Jundo-Kaliszewska, rodowita ejszyszcanka i koordynatorka festiwalu.

Jak podkreśla nasza rozmówczyni, nową formułą festiwalu postrzega ona nie tylko przez pryzmat promocji ziemi ejszyskiej i rejonu solecznickiego, ale przede wszystkim dostrzega unikatową okazję do zaprezentowania swojej twórczości dla szerszej publiczności przez lokalnych twórców i poetów.

– W programie znalazły się meetingi poetyckie, spotkania autorskie, pokazy filmów, koncerty, wystawy i wycieczki po okolicach, które tak malowniczo opisywał chociażby Józef Mackiewicz i często odwiedzała Maryla Wereszczakówna. Wybierzemy się m.in. do Solecznik, by odwiedzić miejsce, gdzie Adam Mickiewicz

obserwował obrzęd „Dziadów”. Pokażemy wielonarodową historię regionu – zapowiada.

MIĘDZYNARODOWY CHARAKTER SPOTKAŃ

Organizatorzy spodziewają się ponad 20 gości specjalnych z Litwy, Polski, Niemiec i Szwajcarii. Wśród nich będą poeci i pisarze, publicyści i dziennikarze, naukowcy i badacze, ludzie filmu i innych dziedzin sztuki. Swoją udział zapowiedzieli m. in. poeci – Maria Duszka, Tamara Justickaja, Eligiusz Dymowski i Dariusz Łukaszewski oraz przedstawiciele świata akademickiego, znawcy literatury i kultury – prof. Tomasz Majewski i dr Natalia Piórczyńska-Krawczyńska.

– Zaprosiliśmy znakomitych litewskich literatów – prezeskę Związku Pisarzy Litwy, Birutę Jonuškaitę, oraz pisarza Herkusa Kunčiausa. Ponadto, zaplanowaliśmy spotkanie z wywodzącymi się z ziemi ejszyskiej producentkami filmowymi – Dorotą Roszkowską z Siekluckich i Teresą Rożanowską. Pracujemy wspólnie nad filmem dokumentalnym „Hornostaiszki”.

12.>>

Historia dworu i ludzi”, a festiwal zdaje się być doskonałą okazją do zaprezentowania naszego projektu. Blok filmowy programu zostanie wzbogacony również o produkcje wybrane przez Agatę Lewandowski z Berlina, dyrektorkę Festiwalu „Emigra”. Wystawę swoich prac zaprezentują: polski artysta prof. Robert Jundo z Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi oraz litewski mistrz rękodzieła Algirdas Juškevičius – wymienia Barbara Jundo-Kaliszewska.

Stałymi gośćmi festiwalu od wielu lat są: działacz mniejszości polskiej w Genewie, Stanisław Zawodnik oraz mecenas kultury – Państwo Drożdżewicze z Sokółki.

– Dzięki zróżnicowanej formule i bogatej ofercie programowej chcemy zainteresować wydarzeniem także młodszego uczestnika czy początkującego poetę. Dlatego też nie wyobrażałam sobie święta miejscowej literatury bez Bartosza Połońskiego, autora głośnej powieści „Robczik”, redaktora antologii poezji polsko-litewskiej „Pojemny horyzont” – dodaje koordynatorka festiwalu.

Stałym punktem programu Festiwalu „Maj nad Wilią” były odwiedziny przez uczestników Hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki w Wilnie. Tym razem to prowadząca je Siostra Michaela Rak przyjedzie do rejonu sołecznickiego.

– Planujemy zbiórkę na rzecz hospicjum, a także specjalny panel z udziałem Siostry i prezesów Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, Mikołaja Falkowskiego i Juliusza Szymczaka-Gałkowskiego. Cieszę się bardzo na to spotkanie, szczególnie, że zarząd fundacji – wspierającej działalność kulturalną naszego regionu od wielu lat – po raz pierwszy weźmie udział w Festiwalu „Maj nad Wilią” – mówi Barbara Jundo-Kaliszewska.

– Cieszę się bardzo na przyjazd wyżej wymienionych gości, ale proszę pamiętać, że celem wydarzenia jest przede wszystkim aktywizacja polskiego życia kulturalnego w mniejszych miejscowościach rejonu sołecznickiego. W związku z powyższym, liczymy na aktywny udział przede wszystkim miejscow-

wych twórców i gości z całej Wileńszczyzny. Serdecznie zapraszam do odkrywania z nami ziemi ejszyskiej i sołecznickiej! – zachęca.

Działania organizatorów festiwalu znalazły poparcie wśród władz lokalnych, jak i samorządowych. Warto zaznaczyć, że w jego organizację włączyły się zarówno instytucje – Dom Polski w Ejszyszkach, lokalny oddział biblioteki czy Centrum Rozrywki i Biznesu, jak i osoby prywatne – artyści, aktywiści i intelektualiści. Wśród nich, laureat programu „Czas na przebój” i dziennikarz TVP Wilno Edwin Biezanow, wirtuoz gitary Andrzej Zujewicz czy znakomita wileńska literaturoznawczyni dr Irena Fe-

dorowicz. Wydarzenie zostało objęte patronatem medialnym TVP Wilno.

Partnerami festiwalu są również: Starosta Miasta Ejszyszki, Centrum Kultury Samorządu Rejonu Sołecznickiego, Biblioteka Rejonu Sołecznickiego.

Główny organizator: Stowarzyszenie Użyteczności Publicznej na Rzecz Rozwoju Kultury „Znad Wili”.
■

Projekt został dofinansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach zadania publicznego dotyczącego pomocy Polonii i Polakom za granicą 2024 za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jana Olszewskiego.

Organizatorzy festiwalu serdecznie zapraszają do wspólnego odkrywania ziemi ejszyskiej i sołecznickiej **Fot. Marian Paluszkiwicz**

Jak odsłanianiano pomnik Ludwika Narbutta w Dubiczach

Romuald Sadowski

Miesiąc maj już za nami. Dla pasjonatów historii, zwłaszcza historii powstania styczniowego na Litwie, ten właśnie miesiąc ogniskuje się mocno na jednym wydarzeniu. Oto na początku maja 1863 r. doszło do bitwy pod Dubiczami, podczas której śmierć poniósł wybitny dowódca oddziału powstańczego, pułkownik Ludwik Narbutt. Był legendą już za życia. Obdarzony niesamowitą charyzmą i talentem dowódczym miesiącami dawał się we znaki carskim wojskom. Jego śmierć była skutkiem zdrady. Przeszło 70 lat po tych wydarzeniach, w sierpniu 1933 r., odbyły się uroczystości, podczas których odsłonięto w Dubiczach monumentalny pomnik, upamiętniający Ludwika Narbutta i jego 12 towarzyszy. Opisywane w ówczesnej prasie obchody

zostały nazwane „uroczystością większą nad wszystkie inne na ziemiach naszych” oraz „potężną manifestacją w puszczy Dubickiej”.

Już w sobotę, 5 sierpnia 1933 r. w Dubiczach stały się kompanie 76 Lidzkiego Pułku Piechoty, którego patronem właśnie stawał się Ludwik Narbutt. Ponadto przybyły oddziały Przysposobienia Wojskowego oraz oddziały Straży Leśnej. Uroczystości rozpoczęły się wieczornym capstrzykiem i apelem poległych. Jak dalej czytamy: „Z Grodna przybyli generałowie: Smorawiński (Mieczysław 1893–1940) i Litwinowicz (Aleksander 1879–1948)”. Wszystko to odbywało się „przy świetle kilkuset pochodni”. Trudno dziś wyobrazić sobie rozmach tej imprezy, ale słowa dziennikarza relacjonującego obchody są wystarczająco plastyczne: „We wsi, pod którą zewsząd

podchodzą bory dubiskie, ów apel rozchodził się echem. W milczeniu słuchały go nadciągające już zewsząd tłumy włościan. Wszystkie zabudowania gospodarcze, izby i stodoły były pełne noclegujących. Wojsko rozłożyło się obozami nad dawnym jeziorem Pelissą”. I to było zaledwie preludium do niedzielnych obchodów. Ale nim przejdziemy do głównych uroczystości warto wspomnieć o opisanych przez dziennikarza uwarunkowaniach logistycznych, które były efektem represji carskich po upadku powstania styczniowego: „Na drugi dzień od samego świtu wszystkie drogi prowadzące do Dubicz, jak i też nowa, świeżo przez grodzieńskich saperów w widoku uroczystości przeprowadzona, zapelnily się niezmiernymi tłumami włościan okolic najdalszych.

15.>>

Współcześni oddają hołd Ludwikowi Narbuttowi i jego towarzyszom przy odsłonięciu w sierpniu 1933 roku w Dubiczach pomnika **Fot. autor**

14.>>

Dubicze, niegdyś znana osada, o charakterze miasteczka, po roku 1863 została specjalną polityką Murawjowa (Michaił Murawjow 1796–1866, carski Generał-Gubernator Litwy, zwany »wieszatielem«), który rzeczy doglądał osobiście, tak zniszczona, że nawet drogi do niej trzeba dziś było wytyczać”. I jak donosiła wówczas prasa stołeczna: „Na uwagę zasługują szczególnie niezwykła ofiarność ludności ludzkiej, która własnym kosztem wybudowała w puszczy szeroką drogę długości 12 km pomiędzy Zabłociem a Dubiczami, dla umożliwienia uczestnikom uroczystości swobodnego dojazdu. Równocześnie 76 p. strzelców ludzkich, który objął pieczę nad całą uroczystością, wybudował także drogę leśną”.

W niedzielę, tuż przed godziną 10:00, na placu po zniszczonym z rozkazu Murawjowa kościele, pojawili się kolejni dostojni goście. Wśród nich gen. Franciszek Kleeberg, dyrektor Uniwersytetu Stefana Batoiego Kuncewicz, wojewoda Świderski, wicewojewoda Jankowski oraz pułkownik Edward Perkowicz (1886–1964) – główny organizator uroczystości w Dubiczach. W imprezie wzięli udział krewni Narbutta i jego kompanów. Przybyli w licznej asyście księży Metropolita Wileński, arcybiskup Romuald Jałbrzykowski, celebrował uroczystą mszę świętą, podczas której wygłosił płomienne kazanie, po polsku i po litewsku. W czasie nabożeństwa Metropolita poświęcił sztandar Straży Leśnej, która obchodziła w sierpniu swoje święto. W czasopiśmie z sierpnia 1933 r. można natknąć się na różne informacje na temat liczebności zebranego wówczas tłumu. Szacunki piszących relacje wahają się od „3 tysięcy nie licząc wojska” do „10 tysięcy uczestników”. Korespondenci są natomiast zgodni co do wspólnego i zaangażowanego udziału w uroczystościach Polaków, Litwinów i Białorusinów. Mieli oni nawet wspólnie odśpiewać hymn „Boże coś Polskę” zaintonowany przez Metropolitę Wileńskiego.

■ Śmierć Ludwika Narbutta w Dubiczach Rys. Michał Elwiro Andriolli

Tak wielką siłę miała wśród ludu legenda Narbutta...

Warto też zwrócić uwagę na datę wydarzenia: 6 sierpnia, gdyż ta została wybrana nieprzypadkowo. Aż trzy powody takiej decyzji zostały wymienione przez organizatorów i umieszczone w telegramie wysłanym bezpośrednio z miejsca uroczystości: „Do Marszałka Józefa Piłsudskiego, Pikiłiszki: Z puszczy nad rzeką Kotrą, z Dubicz, z mogiły Narbutta, z miejsca dokąd została przyniesiona ziemia z wielu mogił powstańców województw wileńskiego, białostockiego, nowogródzkiego i poleskiego, przesyłamy Tobie Wielki Marszałku w momencie odsłonięcia pomnika ludziom z 1863 roku tak bliskim Twemu sercu wdzięczność, na którą brak słów za walkę, za sławę, za honor, za wiekopomne zwycięstwa. Zebrani w Dubiczach w rocznicę stracenia Traugutta, w rocznicę Twojej Kadrowki, w rocznicę decyzji bitwy pod Warszawą... zebrani w Dubiczach władze, wojsko, leśnicy, lud – ślą braterskie »część«”.

Po mszy nastąpiły oficjalne przemówienia, po których generał Litwinowicz „przy dźwiękach Hymnu Narodowego dokonał odsłonięcia pomnika. Bateria polowa oddała w tym momencie 21 strzałów armatnich”. Po kilku kolejnych przemówieniach nastąpiła uroczysta defilada, która wg relacji obecnego tam reportera trwała

„...przez całe dwie godziny”. Jeden z korespondentów tak opisuje grupy uczestniczące w defiladzie: „Dwadzieścia kilka samochodów, jedenaście autobusów przywiozło gości z Wilna, Lidy, Nowogródka, Grodna, Białegostoku. Straż Leśna województw północnych, drużyny strzeleckie, Sokół, harcerze, przysposobienie wojskowe kolejowców, hufce stowarzyszenia młodzieży wiejskiej, szereg innych organizacji”.

I nie był to koniec uroczystości! Zwieńczenie tego święta wyglądało następująco: „Całe popołudnie zeszło na zabawach ludowych oraz na »grze wojennej«, która ściągnęła niemniej wielkie tłumy widzów. Wieczorem, w miejscu, gdzie padł wódz litewskiego powstania... rozpoczęło się plenerowe widowisko, odtwarzające sceny powstania z Grottgera i Andriollego /żołnierza z partji Narbutta właśnie/ na tle tych miejsc, gdzie się rozegrała tragedia...”.

Przytoczone w niniejszym tekście wspomnienia ukazują okoliczności wspaniałej, dwudniowej uroczystości, która winna na zawsze znaleźć miejsce w pamięci kolejnych pokoleń. ■

Materiał nadesłany, opracowano na podstawie artykułów prasowych z 1933 r.: Kurjer Wileński, Ilustrowany Kurjer Codzienny, Słowo, Żołnierz Polski, Czas, Gazeta Lwowska

Czego uczą podczas wojskowej służby obowiązkowej

Honorata Adamowicz

– Obecnie dziewięciomiesięczna stała obowiązkowa wstępna służba wojskowa odbywa się w jednostkach wojskowych zgodnie z programami zatwierdzonymi przez dowódcę litewskich sił zbrojnych. Cykl szkoleniowy podzielony jest na różne fazy. Najpierw żołnierze biorą udział w podstawowym kursie żołnierskim (11 tygodni), gdzie uczą się indywidualnych umiejętności związanych z topografią, inżynierią, taktyką, formacją, pierwszą pomocą, strzelaniem, podstawowymi umiejętnościami przetrwania itp. Podstawowy kurs żołnierski zapewnia żołnierzom krytycznie ważne umiejętności indywidualne – poinformowała „Kurier Wileński” służba prasowa Litewskich Sił Zbrojnych.

POBÓR DO OBOWIĄZKOWEJ SŁUŻBY WOJSKOWEJ W 2024 R.

Pobór do obowiązkowej służby wojskowej jest przeznaczony dla chłopców w wieku 18–23 lat (włącznie) (np. w 2024 r. do wojska powołani są mężczyźni urodzeni w latach 2001–2005), którzy nie odbyli podstawowego przeszkolenia wojskowego, nie są zwolnieni z obowiązku służby wojskowej i w stosunku do których służba nie została odroczone. Młodzież w wieku od 18 do 38 lat może zgłosić się na ochotnika do odbycia zasadniczej służby wojskowej.

– Drugim etapem szkolenia jest szkolenie specjalistyczne, które trwa cztery tygodnie i obejmuje zdobywanie specjalizacji wojskowych, które zależą od specyfiki jednostki, ale zazwyczaj żołnierze piechoty mogą zostać: strzelcami celowniczymi, strzelcami ratowniczymi, strzelcami z karabinów maszynowych, strzelcami granatników itp. Po zdobyciu podstawowych i specjalistycznych umiejętności rozpoczyna się szkolenie wojskowe w jednostce. Szkolenie wojskowe przyczynia się do wszech-

Żołnierze pełniąc służbę mają możliwość rozwoju, uczenia się nowych umiejętności oraz zdobywania pozytywnych i przydatnych doświadczeń.

stronnego rozwoju młodych ludzi, ponieważ służba żołnierzy nie polega wyłącznie na nauce wojskowej. Regularne treningi fizyczne pomagają żołnierzom poprawić kondycję fizyczną, dyscyplina uczy ich planowania czasu osobistego, a jednostki odwiedzają wykładowcy i znani ludzie z różnych dziedzin, którzy motywują żołnierzy, przedstawiają tematy historyczne i omawiają z żołnierzami sytuację geopolityczną – poinformowała służba prasowa Litewskich Sił Zbrojnych.

Po dziewięciu miesiącach służby żołnierze, którzy wyrazili chęć zostania żołnierzami zawodowymi, mają możliwość wyboru spośród ponad 100 różnych specjalności wojskowych.

JAKIE GWARANCJE SOCJALNE PRZYSŁUGUJĄ ŻOŁNIERZOM

Żołnierze odbywający obowiązkową wstępną służbę wojskową otrzymują pełne wsparcie ze strony państwa (zakwaterowanie, wyżywienie, odzież, ubezpiecze-

nie społeczne i ubezpieczenie na życie). Każdy żołnierz otrzymuje miesięczny zasiłek na utrzymanie w wysokości 253 euro. Ponadto każdy żołnierz otrzymuje co miesiąc specjalny dodatek, który może być wykorzystany według uznania żołnierza i który jest wypłacany po zakończeniu służby. Wysokość dodatku zależy od wyników oceny pełnionej służby. Jeśli służba żołnierza zostanie oceniona jako bardzo dobra, wypłacane są cztery podstawowe dodatki socjalne (tj. 220 euro miesięcznie) za każdy miesiąc służby, trzy podstawowe dodatki socjalne (tj. 165 euro miesięcznie) dla osób ocenionych jako dobre i dwa podstawowe dodatki socjalne (tj. 110 euro miesięcznie) dla osób ocenionych jako zadowolające. Łączny dodatek wzrasta o 30 proc. dla poborowych, którzy służą dobrowolnie i o 15 proc. dla tych poborowych, którzy zostali powołani i wyrazili chęć służby na zasadzie pierwszeństwa. ■

Po dziewięciu miesiącach służby żołnierze, którzy wyrazili chęć zostania żołnierzami zawodowymi, mają możliwość wyboru spośród ponad 100 różnych specjalności wojskowych **Fot. Marian Paluszkiwicz**

Niektóre dowody z czipami e-podpisu muszą być wymienione

Obywatele Litwy, którzy od września 2022 r. do końca roku 2023 r. mieli wydane dowody osobiste (lit. — tapatybes korteles) z certyfikatem podpisu elektronicznego – tzw. chipem – będą musieli je wymienić – uprzedza Departament Migracji RL.

Mieszkańcy Kowna i Wilna, którzy chcą przed 22 lipca zmienić dowód osobisty służący do podpisu elektronicznego, powinni się spieszyć, gdyż kolejki w tych miastach trwają około trzech tygodni.

Jak zauważa Evelina Gudzinskaitė, dyrektorka tej instytucji, za darmo będzie można to zrobić do końca tego roku.

Dla tych, którzy posiadali karty z chipem podpisu elektronicznego – to ok. 20 tys. osób, jeśli złożą wnioski przed końcem tego roku, karty te zostaną wymienione bezpłatnie i nie będą musieli płacić 10 euro.

TERMIN DO 22 LIPCA

A jeśli obywatele zgłoszą się do 22 lipca – do czasu, kiedy będą ważne stare podpisy – to w oczekiwaniu na nową będzie można posługiwać się starą kartą. Wszyscy inni nie muszą zmieniać kart.

„Mówimy tylko o tych obywatelach, którzy chcą posługiwać się dowodem osobistym, aby móc podpisywać dokumenty podpisem elektronicznym” – powiedziała Evelina Gudzinskaitė, dodając, że karty trzeba regularnie wymieniać ze względu na stale zmieniającą się sytuację – aktualizację i za-

■ Niektóre dowody z czipami muszą być wymienione na nowe Fot. M. P.

ostrzenie wymagań Unii Europejskiej dla tej technologii.

Evelina Gudzinskaitė zwróciła też uwagę, że do 2 września 2022 r. wydane karty należało już wymienić, gdyż znajdujące się na nich certyfikaty podpisu elektronicznego są jeszcze starsze i mieszkańcy byli proszeni o ich wymianę do lipca ubiegłego roku.

„Niestety, oni też będą musieli je zmienić” – zauważyła kierowniczką.

OPLATA – 60-100 EURO

Jak już wcześniej informowaliśmy, za wydanie nowego dowodu osobistego w przypadku jego zmiany w zwykły sposób nie będzie pobierana opłata, a wniosek o jego

zmianę ma być złożony najpóźniej do 1 stycznia 2025 r. Jeśli jednak mieszkańcy będą chcieli szybciej zmienić kartę – w ciągu jednego lub pięciu dni roboczych – będą musieli zapłacić odpowiednio 60 lub 100 euro.

UNIA ZAOSTRZYŁA WYMAGANIA

Ponieważ UE zaostrzyła wymogi bezpieczeństwa dotyczące urządzeń do składania podpisu elektronicznego, od 23 lipca br. nie będzie można już używać dowodów osobistych wydanych przed 1 stycznia 2024 r. do składania kwalifikowanego podpisu elektronicznego. ■

Aleksander Borowik
na podst. agencji inf.

Praca nieletnich latem w rejonie wileńskim

Samorząd Rejonu Wileńskiego ogłosił rejestrację dla pracodawców w programie „Zatrudnienie młodzieży w okresie letnim i integracja na rynku pracy”, którego celem jest stworzenie dogodnych warunków do zwiększenia zatrudnienia młodzieży w okresie wakacji letnich – w lipcu i sierpniu.

Zdaniem Ernesta Stelmacha, koordynatora ds. młodzieży w Samorządzie Rejonu Wileńskiego, była to inicjatywa samorządu, który zareagował na zalecenie Agencji ds. Młodzieży.

– Każda firma, działająca na terenie samorządu, ma możliwość zapoznania się z informacją, podaną na stronie internetowej samorządu, a także na Facebooku. Następnie dokonać rejestracji. Jest to działanie dobrowolne, nikogo nie zmuszamy – wyjaśnił koordynator.

Młodzież, która zostanie zatrudniona na okres letni, otrzyma wynagrodzenie za swoją pracę. Korzyści płyną też dla pracodawców.

– Każda spółka, która przyjmie tę młodzież, będzie za nią odpowie-

dzialna. Za każdą zatrudnioną osobę otrzyma 300 euro miesięcznie – zaznaczył Stelmach.

Młodzież w wieku 14–18 lat, która zostanie zatrudniona, będzie pracowała albo w pełnym wymiarze czasu pracy, albo przez pół dnia.

Udział w programie zatrudnienia młodzieży może wziąć dowolny podmiot gospodarczy – jedynym warunkiem jest prowadzenie działalności na terenie rejonu wileńskiego. ■

Opr. A. B.

Litwa odnalazła grób Rudzińskiej-Arcimowicz, pionierki litewskiej egiptologii

Justyna Giedrojc

Docent Maria Rudzińska-Arcimowicz była jedyną kobietą w katedrze historii powszechnej Wydziału Nauk Humanitarnych Uniwersytetu Witolda Wielkiego w Kownie. Swoją fascynację starożytnym Egiptem starała się przekazać studentom. Przywiezione z Nilu relikty wypożyczała dla muzeów.

– Była kobietą o wyjątkowo silnym charakterze, podejmowała odważne życiowe decyzje. Postanowiła rozpocząć studia na Uniwersytecie Imperatorskim w Moskwie. Tam poznała prof. Borisa Turajewa, wykładowcę, który zafascynował ją starożytnym Egiptem. Po studiach wróciła na Litwę i rozpoczęła pracę jako wykładowczyni w polskim gimnazjum w Kownie. Po jakimś czasie zaczęła wykładać na powołanym w 1922 r. Uniwersytecie Litewskim w Kownie – opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” dr. Rūta Kačkutė, dyrektorka generalna Litewskiego Muzeum Narodowego.

ODSŁONIĘTO NAGROBEK

Na naszych łamach (w numerze Nr 66 (19 427) pisaliśmy o tym, że 11 czerwca na wileńskim cmentarzu św. Piotra i Pawła (lit. Saulės) odsłonięto nagrobek Marii Rudzińskiej-Arcimowicz (lit. Marija Rudzinskaitė-Arcimavičienė), pionierki egiptologii na Litwie. Informowaliśmy, że pracownikom Narodowego Muzeum Litwy, Departamentu Dziedzictwa Kulturowego oraz administracji cmentarza udało się ustalić miejsce pochówku, które wcześniej nie było znane nawet krewnym. „Kiedy okazało się, że badaczka, która poświęciła swoje życie egiptologicznemu badaniu, przez wiele lat pozostawała bez grobu, postanowiono upamiętnić ją na otwartym

Po 83 latach Litwa odnalazła grób pierwszej litewskiej egiptolog. Po latach została godnie upamiętniona. Publikowała po polsku, rosyjsku i litewsku.

Maria Rudzińska-Arcimowicz odwiedziła Palestynę i Egipt, zgromadziła prywatną kolekcję składającą się z egiptkich relikwii

niezajętym terytorium cmentarnym w pobliżu dawnego miejsca pochówku” – ogłosiło muzeum. 11 czerwca uroczystie odsłonięto symboliczny grobowiec w kształcie pokrywy sarkofagu dłuta Kseniji Jaroševaitė.

„Formą nawiązuje do jej pasji. Zainspirowało mnie to, że badaczka w swoim mieszkaniu pod łóżkiem trzymała mumię egipską” – podczas odsłonięcia pomnika mówiła litewska rzeźbiarka.

ODWIEDZIŁA PALESTYNĘ I EGIPCT

Maria Rudzińska-Arcimowicz przyszła na świat w 1885 roku w rodzinie Leopolda i Zofii Rudzińskich. Z rodzicami i bratem Dionizym mieszkała we wsi Šaravai (obecnie rej. kiejdański). Na-

zwisko Arcimowicz miała po mężu. W 1916 r. ukończyła studia na Uniwersytecie Imperatorskim w Moskwie. Studiowała u rosyjskiego orientalisty, egiptologa Borisa Turajewa, m.in. absolwenta gimnazjum wileńskiego, działającego w zamkniętym przez władze carskie uniwersytecie.

W latach 1922–1940 wykładała na uniwersytecie w Kownie. Z jej inicjatywy na tej uczelni uruchomiono kurs historii starożytnego Egiptu, studenci mogli też uczyć się języka staroegipskiego, czytania i pisania hieroglifami. Publikowała w języku polskim, rosyjskim i litewskim. Jest autorką słownika egiptkich hieroglifów.

W latach 1910, 1924 i 1934 badaczka odwiedziła Palestynę i Egipt.

18.>>

Brała udział w wykopaliskach archeologicznych w Gizie, w Egipcie i międzynarodowych kongresach orientalistycznych. Zgromadziła prywatną kolekcję składającą się z 23 egipskich relikwii, które w 1940 r. w obawie przed nacjonalizacją przez sowieckich okupantów przekazała na przechowanie Muzeum Kultury w Kownie (obecnie przechowywane w Narodowym Muzeum Sztuki M.K. Čiurlionisa).

URZECZYWISTNIONO MARZENIE

W okresie, kiedy żyła, relikwii przeszłości jeszcze można było wywozić z Egiptu. Wśród antyków, które sprowadziła na Litwę były mumie, sarkofagi, statuetki oraz amulety. Posiadała też jedyny na Litwie papirus z fragmentem z „Księgi zmarłych”. Ekspozycje przechowywała u siebie w domu, co jakiś czas wypożyczając dla Muzeum Witolda Wielkiego w Kownie.

Marzeniem Marii Rudzińskiej-Arcimowicz była wystawa wszystkich zgromadzonych na Litwie eksponatów egipskich. Po upływie 80 lat od śmierci wybitnej egiptolog lat udało się zrealizować jej marzenie.

– W 2021 r. w ramach wystawy „Co kryje sarkofag? Badania mumii Starożytnego Egiptu” można było po raz pierwszy obejrzeć wszystkie zgromadzone na Litwie egipskie relikwii. Były wyeksponowane w Wilnie w placówce muzealnej Dom Historii (Istorijos namai). Po otwarciu wystawy automatycznie pojawił się pomysł odwiedzenia grobu wybitnej badaczki. Wówczas nikt nie przypuszczał nawet, że nawet jej krewni nie znają dokładnego miejsca pochówku. Przypuszczano nawet, że jest pochowana na cmentarzu Bernardyńskim, ale pogłoska ta się nie potwierdziła. Wreszcie pracownikom muzeum udało się ustalić, że pochowana jest na cmentarzu św. Piotra i Pawła – opowiada dr. Rūta Kačkutė.

USTALONO MIEJSCE POCHÓWKU

W 1940 r. Maria Rudzińska-Arcimowicz przeniosła się Wilna,

gdzie wykładała na Uniwersytecie Wileńskim. Wiadomo jest, że 55-letnia wówczas kobieta miała poważne problemy zdrowotne.

Zamieszkała sama w okupowanym przez Sowietów mieście. Wkrótce rozpoczęła się II wojna światowa. Zmarła w 1941 r. W pogrążonym w chaosie wojennym Wilnie nie zapamiętano, gdzie została pochowana.

– Znaleźć miejsce pochówku pomogła wieloletnia pracowniczka Departamentu Litewskiego Dziedzictwa Kulturowego Audronė Vyšniauskienė. Według planu inwentaryzacji cmentarza św. Piotra i Pawła z 1961 r. udało się w przybliżeniu ustalić miejsce pochówku. Okazało się, że przed laty usunięto resztki drewnianego spróchniałego krzyża i mogiła zanikła. Po jakimś czasie miejsce to użyto do ponownego pochówku – opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” Simona Matuzevičiūtė, restauratorka, inicjatorka upamiętnienia miejsca pochówku wybitnej egiptolog.

SYMBOLICZNY GROBOWIEC

Kenotaf, symboliczny grobowiec wznoszony ku czci zmarłego (nie zawierający jego szczątków), ustawiono w pobliżu dawnego miejsca

Grobowiec w kształcie pokrywy sarkofagu nawiązuje do życiowej pasji badaczki

pochówku, przy kaplicy św. Wincentego à Paulo. Pomnik powstał z inicjatywy Litewskiego Muzeum Narodowego, Narodowego Muzeum Sztuki im. M. K. Čiurlionisa oraz Uniwersytetu Wileńskiego, ostatniego miejsca pracy pionierki egiptologii na Litwie.

Fot. LNDM

Na cmentarzu św. Piotra i Pawła odsłonięto nagrobek Marii Rudzińskiej-Arcimowicz, pionierki egiptologii na Litwie

Polsko-litewski projekt „Historia naszych Kresów – Wileńszczyzna”

W ramach międzynarodowego projektu „Historia naszych Kresów – Wileńszczyzna” 23 maja do Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie przybyła 52-osobowa grupa uczniów, dyrektorów szkół i przedstawicieli Samorządu m. Poznań na czele z Prezydentem miasta Mariuszem Wiśniewskim.

Goście zwiedzili szkołę, spotkali się z uczniami, nauczycielami i dyrekcją gimnazjum, uczestniczyli w zajęciach lekcyjnych. Wieczorem cała poznańska delegacja została zaproszona do DKP na muzyczne widowisko „Wesoła ta strona”, które zaprezentował szkolny Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Wilenka”. Podczas około dwugodzinnego występu zespół przedstawił polsko-litewskie wesele, jak też piosenki i tańce z różnych regionów Polski, a także utwory dedykowane mamom z okazji ich święta. Podczas kolejnych dni goście zwiedzili Gim-

nazjum im. Rafała Kalinowskiego w Niemieżu, Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach, Hospicjum im. bł. ks. Michała Sopoćki w Wilnie. W Muzeum Syrokomli w Borejkwoszczyźnie odbyły się zajęcia z kaligrafii dla uczniów, a dyrektorzy szkół i samorządowcy obejrzeli muzeum, czerpali natchnienie twórcze przy słynnym stole z kamienia młyńskiego, przy którym niegdyś powstały najpiękniejsze gawędy Syrokomli. Mieli również okazję obserwować, jak powstają obrazy w plenerze artystycznym „Poezja pędzlem malowana”. Dzięki na-

szym wspianym nauczycielkom, a jednocześnie przewodniczkom Barbarze Dajnowicz, Wiesławie Czernigowskiej i Łucji Godwod goście zwiedzili Wilno, Połagę, Kłajpedę i Troki. 27 maja pełni wrażeń, niezapomnianych emocji i wzbogaceni w nowe doświadczenia goście przybyli ponownie do naszego gimnazjum, by podzielić się refleksjami. Żegnając poznańskich przyjaciół, mówimy: „Do zobaczenia i do kolejnych spotkań – w Wilnie i w Poznaniu!” ■

Inf. Gimnazjum
im. Władysława
Syrokomli w Wilnie

■ Goście z Poznania w podwórku Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie Fot. Organizatorzy

Festiwal – Muzyka na Zamku w Miednikach

W historycznym zamku w Miednikach, jednym z największych w Europie Środkowej i Wschodniej, po raz pierwszy odbędzie się letni festiwal muzyczny „Muzyka na Zamku w Miednikach”. Festiwal rozpocznie się 6 lipca, w dniu koronacji króla Litwy Mendoga.

Goście zostaną zaproszeni na koncerty odbywające się pod otwartym niebem, w otoczeniu przyrody, aż do końca sierpnia. W majestatycznym zamku, otoczonym murami obronnymi, zbudowanym jeszcze w XIV w., zabrzmia jazz, muzyka rozrywkowa i brazylijskie rytmy, a na zakończenie festiwalu – legendarni bardowie.

„Zamek w Miednikach znajduje się zaledwie 30 min. drogi od centrum Wilna w rejonie wileńskim słynącym z wielokulturowości, więc idea programu festiwalu to różnorodność gatunków muzycznych, połączona z profesjonalizmem wybranych muzyków” – mówi dyrektor artystyczny festiwalu, Rafał Jackiewicz.

Maraton koncertów pierwszego letniego festiwalu „Muzyka na Zamku w Miednikach” rozpocznie się od występu zespołu „The Ditties” – tytułowanych królowymi swingu, które wystąpią na scenie wraz z jednym z najlepszych litewskich pianistów jazzowych, Dmitrijem Golovanovem. Po koncercie odśpiewany zostanie hymn Litwy z okazji dnia koronacji króla Mendoga. Festiwal odwiedzą wyjątkowi goście z Brazylii, którzy ucieszą słuchaczy gorącymi melodiami i rytmem, które zmuszają do tańca – to brazylijski zespół „Samba Me” litewskiej piosenkarki Eglė Petrošiūtė, mieszkającej od wielu lat w Holandii. Zespół zdobył już międzynarodowe uznanie, a gitarzysta Djamen Farias jest laureatem nagrody „Latin Grammy”. Wystąpi także septet „Jazz'strada” piosenkarki Eglė Vakarinaitė, który z sukcesem zadebiutował na festiwalu „Kaunas Jazz” – wykonując przearanżowane, wszystkim znane stare utwory estradowe. Koncert wykona również piosenkarka muzyki popularnej i finalistka „The Voice of Poland” Ewelina Gancew-

■ Eglė Petrošiūtė Fot. organizatorzy
ska z zespołem. Międzynarodowy kwartet Kęstutisa Vaiginisa, który podbił sale koncertowe na Litwie i za granicą, kontynuować będzie jazzowe klimaty, a goście z Polski – słynny zespół „Ich Troje” wystąpi na scenie z Orkiestrą Rafała Jackiewicza. Zabrzmia również stare pieśni sefardyjskie wykonywane przez polską piosenkarkę Maję Babyszkę, dodając programowi kulturalnej różnorodności, której z pewnością nie zabraknie na tym, po raz

pierwszy organizowanym na taką skalę w rejonie wileńskim, festiwalu „Muzika Medininkų pilyje”!

„Jestem niezwykle szczęśliwy, że po raz pierwszy w naszym rejonie odbędzie się wydarzenie kulturalne na tak wysokim poziomie” – powiedział Edward Kiejzik, organizator festiwalu i doradca mera rejonu wileńskiego. „Mam nadzieję, że profesjonalna sztuka znajdzie tutaj swoje stałe miejsce, przyciągając mieszkańców oraz gości, i stanie się ważnym elementem naszego kulturalnego krajobrazu”.

Podczas ostatniego koncertu, 25 sierpnia, na scenie wystąpią legendy litewskich bardów, których na żywo można usłyszeć coraz rzadziej – Aktorių Trio.

Koncerty festiwalowe organizują: Muzeum Historii Trok, MB Saksofono pasaulis, Centrum Kultury w Rudominie oraz Polskie Studio Teatralne w Wilnie

Dyrektor artystyczny festiwalu Rafał Jackiewicz

Patronat nad wydarzeniem objął mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz. ■

■ Zamek w Miednikach Fot. organizatorzy

Wakacje to bardzo oczekiwany czas. To okres, podczas którego nabieramy sił na cały następny rok ciężkiej pracy w szkole i nie tylko. W zależności od charakteru człowieka, jedni z nas przeżywają prawdziwe wakacyjne przygody, a dla innych okres ten nie różni się niczym specjalnym od zwykłego codziennego dnia. Czy Wam jest pisana wakacyjna przygoda? Odpowiedzcie na poniższe pytania, a dowiecie się, w jaki sposób traktujecie czas wypoczynku.

Wakacyjne zabawy muzyczne

Kiedy za oknem deszcz pada
I do Twojego pokoju nuda
się zakrada,
To pani Agnieszka na wakacje
zabawy muzyczne podpowiada:
Każda folia dobrze gra,
Szumi, szeleści, szu szu szu!
I nie pozwól jej,
by marnowała
się w koszu.
Każda mama to
strojnisia
i w swej szafie
chustkę ma.

Ty zakradnij się do szafy
i ją zabierz raz i dwa.
Włącz muzykę i naucz ją jak
zatańczyć ma.
Gdy wypatrzysz gdzieś w szu-
fladzie wykałaczkę dwie,
wyjmij szybko je z szuflady,
żeby zabawiły się.
Stuku puku, stuk puk i utwo-
rek powstał już.
Kredki dobre są
na wszystko,
także na wieczor-
ne ognisko.

Zamiast bębenków
i kołatek,
kredki zagrają
rytm do let-
nich sałatek.
Gdy uga-
sisz swe
pragnienie,
a butla po wodzie Ci zostanie,
to zagraj na niej bum
tarara bum,
a słońce zza chmur na
pewno się
wydostanie.

Tak śpiewa na dobranoc Miś Uszatek, który charakteryzuje się klapniętym uszkiem, schludnym ubrankiem, brązowym futerkiem, nienagannym zachowaniem i zawsze pogodną mordką.

Miś Uszatek narodził się 6 marca 1957 roku. Trochę nietypowo, bo z dwóch ojców - pisarza Czesława Janczarskiego i ilustratora Zbigniewa Rychlickiego. Początkowo Miś Uszatek gościł głównie w pisemku dla dzieci „Miś”, którego był patronem, później stał się bohaterem licznych książek, tłumaczonych również na obce języki. Na Uszatku wychowało się kilka pokoleń młodych Polaków. Jednak prawdziwa eksplozja jego popularności nastąpiła od 1975 roku, kiedy to rozpoczęto produkcję

lalkowego serialu z Uszatkiem w roli głównej. Dzięki temu stał się najpopularniejszym Misiem w Polsce! Dorobił się 104 odcinków i kilku filmów krótkometrażowych.

Na dobranoc – dobry wieczór,
miś pluszowy śpiewa Wam.
Mówią o mnie Miś Uszatek,
bo klapnięte uszko mam.
Jestem sobie mały miś,
gruby miś,
znam się z dziećmi nie od dziś.
Jestem sobie mały miś,
śmieszny miś,
znam się z dziećmi nie od dziś!

To jest Wasza psychozabawa!

1. Na wakacje wolelibyście wyjechać z...

- a) rodziną – 5
- b) z przyjaciółmi – 3
- c) samotnie – 1

2. Wakacje wolicie spędzać...

- a) na działce – 5
- b) w domu wczasowym – 3
- c) na polu namiotowym – 1

3. Przez dwa tygodnie wczasów padał deszcz. Co robiliście w tym czasie?

- a) czytaliście książkę – 5
- b) sporo czasu spędziliście przed telewizorem i komputerem – 3
- c) nawet nie zauważyliście, że padał deszcz – 1

4. Jakie jest Wasze zdanie na temat wakacyjnych przyjaźni?

- a) nigdy – 5
- b) czasami – 3
- c) konieczny element letniego wypoczynku – 1

5. Będąc na wczasach opalacie się...

- a) jak najdłużej i najwięcej – 5
- b) umiarkowanie – 3
- c) nie lubię się opalać – 1

6. Który z krajów jest najlepszy, aby przeżyć tam wspaniałą

wakacyjną przygodę?

- a) Hiszpania lub inny kraj w Europie – 5
- b) Afryka, a może USA – 3
- c) to nie zależy od kraju, lecz od ludzi – 1

7. Ile czasu wcześniej planujecie w domu wakacyjny wypoczynek?

- a) pół roku wcześniej – 5
- b) po zakończeniu ubiegłorocznych wczasów – 3
- c) w ostatniej chwili – 1

8. Czy wracając z wakacji czujecie się wypoczęci?

- a) raczej nie, lub trudno powiedzieć – 5
- b) raczej tak – 3
- c) zdecydowanie tak – 1

9. Czy lubicie spędzać wakacje co roku w tym samym miejscu?

- a) raczej tak – 5
- b) lubię powracać do starych miejsc, ale nie co roku – 3
- c) zdecydowanie nie – 1

10. Czy utrzymujecie kontakty z ludźmi poznanymi podczas wakacji?

- a) nie – 5
- b) czasami lub sporadycznie – 3
- c) macie wielu znajomych i przyjaciół poznanych podczas wakacji – 1

Wyniki psychozabawy

Jeśli uzyskaliście 10-22 punkty – z całą pewnością czeka Was wakacyjna przygoda. Gdy zbliża się czas wakacji, wszyscy zauważają, że dzieje się z Wami coś dziwnego. Popadacie w swego rodzaju wakacyjny amok i myślami jesteście na wakacyjnej eskapadzie. Można powiedzieć, że macie talent do przeżywania wakacyjnych przygód. Wszystko dlatego, że nie potraficie usiedzieć na jednym miejscu, szukacie nowych wrażeń, a Wasza bezpośredniość pozwala Wam nawiązywać coraz to nowe znajomości. Posiadacie niekonwencjonalny sposób myślenia, macie pełną głowę pomysłów. Podczas wakacji najważniejszy jest dla Was dzień, który właśnie jest.

Jeśli uzyskaliście 23-37 punktów – nie ma jednoznacznej odpowiedzi na to, czy pisana jest Wam wakacyjna przygoda. Macie wszelkie predyspozycje do tego, aby podczas wszystkich wakacyjnych eskapad przeżywać prawdziwe przygody. Niestety, coś jest w Was i poza Wami, co nie pozwala w pełni się wyluzować, zapomnieć o codzienności i całkowicie zatracić się w letnich szaleństwach. Zastanówcie się, dlaczego tak rzadko Wam się udaje przeżyć wakacyjną przygodę. Może zbyt dostosowujecie się do innych? Może brakuje Wam własnej inwencji w organizowaniu wypoczynku? A może zapomnieliście, że najlepiej wypoczywa się wtedy, gdy umysł i ciało są zajęte działaniami, które podczas całego roku są dla Was niedostępne lub niedozwolone...

Jeśli uzyskaliście 38-50 punktów – z całą pewnością nie czeka Was żadna wakacyjna przygoda. Zupełnie nie potraficie odpoczywać. Trudno Wam zrozumieć, jak inni ludzie mogą tak się wyluzować. Jesteście zbyt pryncypialni. Boicie się niekonwencjonalnych rozwiązań, bo można wpaść w tarapaty. Unikacie przygód i przeżyć, które później długo byście wspominali. Nie wiecie czemu, wydaje Wam się, że letni wypoczynek służy do tego, aby się porządnie wyspać, wynudzić, aby jedzenie Wam podano itd. itp. Jeśli człowiek się nudzi, po głowie kotłują mu się różne myśli. Czy z głową zaprzątniętą kłopotami można przeżyć wakacyjną przygodę? Wyluzujcie! Dajcie ponieść się letniemu szaleństwu!

Litwini w Polsce. „Naszym głównym celem jest kultywowanie kultury i języka litewskiego”

Rozmowa z Astą Pečiulienė, dyrektorką Domu Kultury Litewskiej w Puńsku

Leszek Wątróbski: Swoją działalność rozpoczęliście Państwo w roku 1956...

Asta Pečiulienė: ...21 czerwca 1956 r. uroczystie otwarto nasz Litewski Dom Kultury. Jego pierwsza siedziba mieściła się w największym pomieszczeniu naszego powiatu, w dawnym domu rabina żydowskiego, przy ul. Mickiewicza. Zaczynaliśmy od działalności wystawienniczej. Nasze początki były bardzo zbliżone do innych ośrodków kultury w Polsce i w Litwie. Za powstanie tego domu jesteśmy szczególnie wdzięczni panu Petrasowi Rolofasowi i jego matce, którzy przybyli tu z Litwy oraz wielu, wielu innym działaczom kultury naszego regionu, tutejszej inteligencji.

Dom Kultury Litewskiej (dalej DKL) z tamtych lat porównać można było do centrum rozrywki, w którym wygłaszano prelekcje, odbywały się turnieje warcabowe i szachowe, zbierali się chłopcy, by czytać prasę, słuchać radia. Organizowano tam również wystawy, spotkania z pisarzami, wieczory bajkowe oraz książkowe dla dzieci, wyświetlano wreszcie litewskie filmy. Nasz DKL przez długi czas patronował licznym zespołom działającym w regionie...

...które zaczęły powstawać jak przysłowiowe grzyby po deszczu...

Szczycimy się Zespołem Choreograficznym „Jotva” – który powstał w roku 1951, a więc kiedy nie było jeszcze DKL i który nadal działa. Zespół liczy dziś ok. 90 osób – począwszy od dzieci, na seniorach kończąc. Co roku organizuje koncerty, bierze też udział w przeglądach, konkursach w Polsce i w Litwie. Od roku 1990 uczestniczy też w festiwalach piosenki w Wilnie, a wcześniej, w latach 1988 i 2000 brał udział w Litewskich Festiwalach Tańca Ludowego w Kanadzie. W jego repertuarze są m.in. litewskie tańce etnowspółczesne, ludowe, autorskie kompozycje taneczne i spektakle.

Zacząły też powstawać pierwsze organizacje pozarządowe...

Asta Pečiulienė, dyrektorka Domu Kultury Litewskiej w Puńsku
Fot. Leszek Wątróbski

Ludzie w swoich wioskach organizowali się znacznie wcześniej i tam działali. Organizowali różne przedstawienia czy litewskie wieczory ze śpiewaniem pieśni i tańcami. Brakowało im natomiast większego miejsca, w którym wszyscy razem mogliby się jednocześnie spotkać. Tak było aż do roku 1956, kiedy to cała tutejsza inteligencja połączyła siły i zaangażowała się przy tworzeniu DKL. Ludzie mieli wreszcie miejsce, w którym mogli się spotkać, spędzać czas i prowadzić normalne życie kulturalne...

Pod koniec lat 80. XX w. okazało się, że stara siedziba DKL staje się zbyt mała na potrzeby puńskiego społeczeństwa. Zaczęto wówczas zastanawiać się nad potrzebą budowy nowego, dużo większego budynku...

To był pomysł miejscowych działaczy. Budowa nowego DKL trwała blisko 20 lat. Ostatecznie premierzy: Polski – Marek Belka i Litwy – Algirdas Brazauskas połączyli siły i finanse i w roku 2001, choć budynek jeszcze w całości nie był oddany do użytku, zaczęły się w nim odbywać pierwsze koncerty. Oficjalne otwarcie nastąpiło dopiero 18 maja 2004 r. z udziałem obu premierów. Budowę DKL finansowo, poza Polską i Litwą, wspierała także nasza cała lokalna społeczność

oraz Litwini mieszkający w Australii, w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie. Były to różne sumy – od 50 zł po 200 i 300 zł. Każdy człowiek dawał tyle, ile mógł, bo każdy z nich wiedział, że nowy dom jest ludziom potrzebny. To była inwestycja w przyszłość.

Zarządza Pani i kieruje pracą DKL od 20 lat...

Zostałam jego dyrektorem w roku 2004. To wciąż sprawia mi wielką radość. Pochodzę z Puńska. Studia choreograficzne ukończyłam w Kłajpedzie, w Litwie. Ale zawsze wiedziałam, że po studiach tu powrócę. Marzyłam, aby prowadzić zespoły taneczne.

Aktualnie przy DKL działa kilka zespołów artystycznych pielęgnujących tańce i folklor litewski...

Jest ich dziewięć. Są to zespoły taneczne, kapele ludowe oraz chóry, zespół wokalny dziecięco-młodzieżowy oraz grupy teatralne: dziecięca, młodzieżowa i osób dorosłych. Są to wszystko zespoły amatorskie. Obok wspomnianego już wcześniej Zespołu Choreograficznego „Jotva” mamy tu jeszcze: Chór Mieszany „Dzūkija” działający od roku 1957; Teatr Stodolany działający od 1958; Kapelę „Klumpė” działającą od 1966; Teatr Dziecięcy „Kregždutė” działający od 1981; Teatr Młodzieżowy „Kregždė” działający od 2007; Zespół Tańca Ludowego „Vyčiai” działający od 2001r.; Dziecięce Studio Artystyczne „Puniukai” (grupy taneczne oraz kapelę dziecięcą) działające od 2003; Dziecięcy i Młodzieżowy Zespół Wokalny „Balsynėlis” działający od 2009.

DKL dba o intensywne życie kulturalne dla okolicznych mieszkańców. Organizuje też wyjazdy na Litwę, na występy profesjonalnych zespołów, teatrów.

Mamy naprawdę dużo występów. Jest ich rocznie około 90. Z naszymi zespołami zwiedziliśmy świat (występowaliśmy w Meksyku, Chinach, Korei Południowej, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie, Belgii, Serbii, Gruzji, Grecji, Włoszech, Rosji i innych krajach).

24.>>

Cieszymy się z naszych wszystkich prac i osiągnięć, z naszej działalności. Uważam, że na tym właśnie polega nasze życie kulturalne. Staramy się przynajmniej raz w roku zorganizować wyjazd na profesjonalne występy artystów z Litwy, oglądamy koncerty w Litewskim Narodowym Teatrze Opery i Baletu w Wilnie, w Teatrze Muzycznym w Kownie, czy w Teatrach Dramatycznych. Szczególnie podobają się naszej społeczności koncerty Państwowego Zespołu Pieśni i Tańca „Lietuva”, na którego występy najczęściej jeździmy.

Kto Wam pomaga, kto Was wspiera?

Najbardziej pomaga nam Wójt Gminy Puńsk i sama gmina. Oni są założycielami DKL i oni nas finansują i wspierają. Z budżetu gminy pochodzą wynagrodzenia naszych pracowników oraz opłaty na utrzymanie budynków. Zaś na wszystkie nasze imprezy piszemy projekty. Ich głównym adresatem jest polskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Współpracujemy również ze Stowarzyszeniem Litwinów w Polsce (którego celem jest pielęgnowanie litewskiego folkloru, tworzenie amatorskich zespołów artystycznych, krzewienie i popularyzacja litewskiej kultury i sztuki, organizowanie wiejskich bibliotek i czytelni, domów kultury, klubów, wystaw, odczytów, kursów języka ojczystego oraz ochronę zabytków kultury, a w swojej historii odegrało ważną rolę w podtrzymaniu tożsamości narodowej mniejszości litewskiej w Polsce), powstałym w roku 1957 (dawniej Litewskim Towarzystwem Społeczno-Kulturalnym) oraz Wspólnotą Litwinów w Polsce, powstałą w roku 1993 (skupiająca litewskie organizacje, instytucje oświaty, kultury oraz inne instytucje społeczne, reprezentuje ich interesy w Polsce, na Litwie oraz w Światowej Wspólnotie Litwinów; w skład Wspólnoty wchodzi także Stowarzyszenie Młodzieży Litewskiej w Polsce). Wspólnie z nimi piszemy wnioski o dotacje finansowe do Województwa Podlaskiego – Urzędu Marszałkowskiego. Kolejnym trzecim stałym źródłem finansowania naszej działalności jest Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Litewskiej

oraz Narodowe Centrum Kultury w Wilnie. Litwa opłaca nam specjalistów. Realizujemy wreszcie projekty z Unii Europejskiej. Do tej pory zrealizowaliśmy ich sześć. I w tym roku też zamierzamy brać udział w zdobywaniu funduszy unijnych. Wspiera nas w tym i podkreca tutejszy wójt, namawiając do składania wniosków.

Jakie litewskie święta państwo-wo obchodzicie?

Najważniejszy jest Dzień Niepodległości Państwa Litewskiego – obchodzony 16 lutego oraz Dzień Restytucji Niepodległości Litwy – obchodzony 11 marca. Obchodzimy też 6 lipca – rocznicę Koronacji Króla Litwy Mindaugas oraz inne – np. 13 stycznia Dzień obrońców Wolności. Wspominamy wtedy wydarzenia z roku 1991, które zapisały się w pamięci Litwinów jako dzień, w którym nasi rodacy oddali życie za niepodległość swego kraju. Tego dnia tysiące Litwinów zgromadziło się m.in. przy budynkach Sejmu i obok wieży telewizyjnej, broniąc ich przed zajęciem przez sowieckie okupacyjne wojska. Kreml zareagował czołgami i strzałami. Dzień ten przeszedł do historii Litwy jako Krwawa Niedziela. Oprócz litewskich świąt państwowych organizujemy tu święto Matki, dzień Ojca czy konkursy dziecięcej piosenki litewskiej – „Dainorėlis”. Ciekawe są wreszcie Spotkania Mniejszości Narodowych i Etnicznych. W tym roku organizujemy je już po raz 27. Wezmą w nim udział goście z Polski

północno-wschodniej czyli z Podlasia oraz Warmii i Mazur. Przyjadą do nas Białorusini, Ukraińcy, Rosjanie, Tatarzy. Kiedyś byli także Ormianie, Karaimi, Żydzi i Romowie. Organizujemy wreszcie Festiwal Teatrów Stodolanych. Festiwal rozpoczyna się barwnym korowodem, w którym aktorzy i organizatorzy imprezy przechodzą z Domu Kultury w Puńsku do naszego skansenu. Widzowie, przez cały dzień – do wieczora, oglądają tam sztuki wystawiane w Skansenie, w stodole. Uczestniczą w nim zawsze teatry z Litwy oraz nasze miejscowe grupy. W tym roku impreza ta odbywać się będzie już 33. raz. Najstarszym teatrem tego typu w Polsce jest Teatr Stodolany Domu Kultury Litewskiej w Puńsku, który jak wcześniej wspomniałam powstał w roku 1958.

Wasz DKL współpracuje blisko z Litwą i tamtejszymi domami kultury. A jak wygląda współpraca z Polską?

Po Polsce jeździmy zdecydowanie mniej niż do Litwy. Jakiś czas temu byliśmy w Warszawie na zaproszenie Ambasady Litewskiej. Jeździmy głównie po Podlasiu, do miejscowości położonych bliżej nas – takich jak Augustów, Wigry czy Białystok, wielokrotnie uczestniczyliśmy w Podlaskiej Oktawie Kultur. Jest to festiwal, który zrodził się na Podlasiu z fascynacji wielokulturowością regionu. Na Podlasiu współistnieje, żyje i współpracuje ze sobą osiem mniejszości narodowych i etnicznych.

26.>>

■ Dom Kultury Litewskiej w Puńsku Fot. Leszek Wątróbski

25.>>

Ta duża różnorodność zainspirowała Podlaski Instytut Kultury w Białymstoku (wówczas WOAK – Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury i jego dyrektora Andrzeja Dyrdała) do organizowania festiwalu, na którym jest prezentowana kultura mniejszości tradycyjnie zamieszkujących ten region, na jednej scenie w sercu miasta – na białostockim Rynku... Występowaliśmy też w Lublinie, Gdańsku, Szczecinie, Wrocławiu, Katowicach i w wielu innych miastach Polski.

Jedną z najstarszych Waszych imprez jest Koncert Zaduszkowy (organizowany od 1974 r.)...

...oraz pochód na cmentarz i tradycyjne palenie starych drewnianych krzyży. Jest to litewski zwyczaj zaduszkowy kultywowany u nas od roku 2004. Znaleźliśmy stare zapiski mówiące, że Litwini w ten właśnie sposób kończyli żywot krzyża na tej ziemi. I my staraliśmy się podtrzymać ten stary zwyczaj. Co roku też, w czasie Zaduszek, odbywają się u nas koncerty z poezją i muzyką. Wspominamy w ten sposób osoby zmarłe w ostatnim roku. Potem widzowie koncertu idą w pochodzie na miejscowy cmentarz, zabierając ze sobą werble i pochodnie. Tam wybierany jest jeden grób, tej osoby, która zmarła w minionym roku, a która była szczególnie zasłużona dla naszej kultury. Zapalamy następnie świeczki i składamy wieniec, śpiewając pieśni i recytując wiersze. Na koniec udajemy się na wyznaczone miejsce na cmentarzu, gdzie już są złożone drewniane krzyże i tam rozpalamy z nich ognisko. Pragniemy wszyscy, aby te stare krzyże miały godne zakończenie swego bytu, tu na ziemi.

Jak układają się Wasze stosunki z Polakami?

Powiedziałabym dziś, że są one bardzo normalne i bardzo przyjazne. Dziś między osobami dorosłymi dawne napięcia narodowościowe minęły i szuka się we wszystkich relacjach rozwiązań pokojowych. Wymarło już stare pokolenie, które doznawało wielu represji. Trzeba przecież żyć ze wszystkimi w zgodzie, szczególnie teraz, kiedy tuż za granicą dzieje się tyle zła.

Ukończyła Pani choreografię w Kłajpedzie...

...i wróciłam do Puńska, wyszłam za mąż (mam dwójkę już dorosłych

■ Zespół „Jotva” liczy dziś ok. 90 osób Fot. archiwum

dzieci, które skończyły studia w Wilnie i tam zostały) i podjęłam tu pracę w swoim zawodzie. Dziś, obok funkcji dyrektora DKL, pracuję z dziewięcioma grupami liczącymi około 160 tancerzy – począwszy od dzieci od trzeciego roku życia do osób 50 plus. W tym roku z trzema swoimi grupami tanecznymi (osób dorosłych, młodzieżową i studencką, która po skończeniu naszego liceum przyjeżdża tutaj na weekendy i ćwiczy) jadę na Święto Pieśni w Litwie – jest to największe i najważniejsze święto dla całego narodu litewskiego.

Czego można Wam życzyć?

Zachowania własnego języka, on jest przecież naszym priorytetem i gwarantem istnienia. Naszym głów-

nym celem jest też kultywowanie litewskiej kultury. Cieszymy się, że mimo rozdzielenia nas z macierzą, język litewski i kultura litewska u nas przetrwała 100 lat i mamy nadzieję, że jeszcze tak szybko z tej ziemi nie znikną, choć procesy asymilacji są nieuniknione. Dążymy, aby ludzie mieszkający w naszym regionie dawali świadectwo naszej litewskości jeszcze długie, długie lata. I aby znak po nas został tu na długo, tak aby nasze dzieci i wnukowie o swoich tradycjach nigdy nie zapomnieli. To jest chyba najważniejsze dla nas.

Dziękuję ze rozmowę. Życzę z całego serca, aby wszystkie Pani życzenia spełniły się!

Rozmawiał Leszek Wątróbski

■ Sejny. Klasa Sztuki Ludowej przy Dziecięcym Uniwersytecie Pogranicza poznaje wzornictwo krajki litewskiej Fot. archiwum

Krzyżówka

Sąsiad Pawła z wiersza Fredry Kleik dla bobasa		2	Jasiek na działce	Sznurek we wnętrzu świecy		16	Prysznic w kabinie Antonim Kleński		5	Baez, śpiewa ballady		Cieżarowe na szosie
Autor powieści „Proces”							Miasto Mikołaja Kopernika					Główna część podwozia auta
Zakończenie spokoju							Ptak z koralami			01.05.2024		
							Objaw, zwykle chorobowy	10	Tan w sali balowej		Kita lisa	
Prawnik po aplikacji		3	Nowo wcielony do wojska	Norris z filmów akcji			Bandera na statku					1
Waluta Polski	Obama z Noblem											
Papierek chemika	Owoc dobry na kompot	6	Trawa na boisku	Atak, natarcie oddziału kawalerii	Jest nim ropucha	15	Przypłyną na tarło		..... Istota wody”, film			
					Ze współczuciem o Burku		Cieężka praca na ugorze	Dawna szata rzymska				
Np. trzustka, wątroba	Przewód gazowy, wodny				Główna tętnica	12						
	18		Rozłożenie punktów trafień	9								
Tuż przed nią finisz	Pasek przy fartuchu		Miewa prorocze widzenia	4	... Galilejska, miejsce cudu	Gra ...-play		Hinduski asceta	20	Dzudo - ippon, pięściarstwo - ?	Obrazek - symbol pliku	Dawna odkryta bryczka
					Graża na niej Danuška Jurandówna							11
Stolica Kanady	Paryska wspólnota		Cięty utwór literacki		7		Tajemniczy czar	Helmut, były kanclerz Niemiec			Biblijny patron złych wieści	
Mieszka nad Bałtykiem		8					Opiekunka do dzieci	17	Cięty pod kątem			
	Wino Węgrów	Miasto Fiata	Ciasto krojone w kliny		13			Metalowa sztaba w drzwiach	19			
Ziółka po zaparzeniu	Guido, włoski malarz											14

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 12-13 CZERWCA

Poziomo: BEKSA - SPLOT - DEMOKRATA - LIBAN - ODPIS - MARYJA - BRACTWO - ODWAGA - RETOR - ZGODA - HOJNOŚĆ - STARR - RAPER - WIERA - POPRAD - UPUST - TASAK - BARTNIK - ŁYNA - AKIRA - POMOC - NOCLEG - BODZIEC - MORSE - SKOPJE - KLĘK - KIER - ANION - OGONEK - KARP - PAPA

Pionowo: ABELARD - OSŁODA - OBOŻNY - EMIR - WÓJT - RUMOR - KOBYŁA - NAWRÓT - ODSKOK - SKAJ - GLORIA - NACZELNA - BARNABA - ŚREDNIK - KINESKOP - STOLARZ - RAUT - ROCK - OPAD - CEGŁA - PAŁAC - OKOP - PUTTO - PRUSY - LIPINA - ROGI - WODZE - SANIE - JEEP - SFORA - RATKA - GIERKA

Hasło: Obfitość rodzi przesyty

Uśmiechnij się!

Kolega pyta Czesława:

— Byłeś wczoraj na brydżu?
 — Nie! Helena zdecydowała, że nie mam chęci tam iść.
 ***

Żona do męża:

— Mam dla ciebie dobre wieści!
 — Jakie?!
 — Nie na darmo opłaciłeś autocasco.
 ***

Facet do ekspedientki:

— Poproszę rolkę papieru toaletowego.
 — Jaki kolor?
 — Pani da biały, sam walnę odcień.
 ***

Rozmowa w restauracji:

— A co dla pana?
 — Coś na rozgrzewkę, tylko proszę dobrze zmrozić.
 ***

Bezrobotna dziewczyna rejestruje się w urzędzie zatrudnienia. Urzędniczka pyta:

— Przez ostatni miesiąc gdzie pani pracowała?
 — W barze.
 — Na jakim stanowisku?
 — Pomywaczki. Wydawałam do kuchni czyste talerze i sztućce.

— A dlaczego po miesiącu porzuciła pani to miejsce?
 — Bo po miesiącu nie było już w magazynie ani czystych talerzy, ani czystych sztućców.
 ***

Rozmawia dwóch kumpel:

— Aby zadowolić żonę, rzuciłem picie, palenie i karty.
 — No to na pewno jest szczęśliwa?
 — A tam. Wściekła chodzi. Za każdym razem, jak usta otworzy, dociera do niej, że nie ma się do czego przyczepić.
 ***

— Proszę pani! Pani pitbull goni jakiegoś faceta na rowerze!
 — Niemożliwe! Mój pies nie umie jeździć na rowerze...
 ***

— Ale masz wypasiony zegarek!
 — Złoty.

— Skąd masz?

— Wygrałem wyścig.

— Jaki wyścig?!

— Ja, dwóch ochroniarzy z galerii handlowej i dwóch policjantów z patrolu.

GOSPODARKA Platforma Vinted zapowiada odbicie się od strat

Po przynoszącym straty 2022 roku, Vinted, litewska platforma odzieżowa działająca w modelu użytkownik-sprzedaje-użytkownikowi, która w ubiegłym roku osiągnęła zysk netto w wysokości 16,21 mln euro, spodziewa się, że w tym roku ponownie będzie rentowna. Ta platforma jest bardzo popularna m.in. w Polsce. „Zarząd oczekuje, że silna oferta usług Vinted zapewni wzrost w nadchodzącym roku (2024). Grupa spodziewa się utrzymać rentowność w nadchodzącym roku obrotowym poprzez zwiększenie wzrostu przychodów i poprawę monitorowania przepływów pieniężnych” — podała spółka w raporcie za 2023 rok. W 2023 r. przychody Vinted wzrosły o 60,5 proc. do 596,32 mln euro (371,41 mln euro w 2022 r.), a spółka wygenerowała zysk netto w wysokości 16,21 mln euro. Według firmy, Grupa Vinted konkuruje z internetowymi platformami zakupowymi i sklepami fizycznymi i może napotkać trudności, jeśli nie uda jej się skutecznie konkurować lub wykorzysta zbyt wiele zasobów finansowych do konkurowania. Vinted jest platformą narażoną na ryzyko oszustw, które mogą zaszkodzić reputacji usługi. Grupa stara się ograniczyć to ryzyko poprzez monitorowanie płatności, stosowanie narzędzi do moderowania treści i blokowanie dostępu do platformy zidentyfikowanym złośliwym podmiotom. W ten sposób można ograniczać działalność np. nieuczciwych sprzedawców. Vinted działa na 19 rynkach w Europie i Stanach Zjednoczonych. W 2019 r. Vinted stał się pierwszym litewskim

„jednorozcem” — odnoszącym duże sukcesy start-upem wyceńnianym na ponad 1 miliard euro.

PRAWO Polska odmówiła ekstradycji swego obywatela

Polski Sąd Apelacyjny podjął decyzję o odmowie ekstradycji na Litwę drugiego obywatela Polski podejrzanego o napaść na lidera rosyjskiej opozycji Leonida Wołkowa. „Wczoraj zapadła decyzja, sąd apelacyjny postanowił odmówić przekazania podejrzanego władzom litewskim” — powiedział w piątek agencji BNS Norbert Woliński, rzecznik Prokuratury Okręgowej Warszawa-Praga w Warszawie. Powiedział, że decyzja została podjęta, ponieważ podejrzany jest obecnie ścigany również w Polsce. Jest on oskarżony o popełnienie tego samego przestępstwa w Polsce, którego dotyczy Europejski Nakaz Aresztowania. W dniu 7 czerwca agencja prasowa Reuters poinformowała, że sąd w Polsce zdecydował o odmowie ekstradycji pierwszego podejrzanego o atak na Wołkowa.

FINANSE Milionowa grzywna spółce Phoenix Payments

Spółka zajmująca się pieniędzmi elektronicznymi Phoenix Payments została ukarana grzywną w wysokości 970 tys. euro przez Bank Litwy (LB) za znaczące naruszenia w obszarze zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Spółce nakazano usunięcie pozostałych niedociągnięć operacyjnych do 31 lipca, tymczasowe powstrzymanie się od nawiązywania relacji biznesowych i świadczenia usług nowym klientom o podwyższonym ryzyku prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, poinformował LB. Bank Litwy odnotował aktywną współpracę Phoenix Payments i przygotował plan usunięcia braków i naruszeń. Zgodnie z raportem, naruszenia odnoszą się do nieodpowiednich kontroli

wewnętrznych, niedociągnięć w zakresie ulepszonej identyfikacji klienta, relacji z klientem i monitorowania transakcji.

SEJM Będą większe akcyzy na e-papierosy?

Sejmowa Komisja Budżetu i Finansów zaproponowała Sejmowi zwiększenie akcyzy na płyny do e-papierosów bardziej niż planował rząd. W poniedziałek komisja omówiła propozycje parlamentarzystów dotyczące podwyżek akcyzy na lata 2025-2027 i zatwierdziła inicjatywę konserwatysty Vytautasa Kernagisa, aby podnieść akcyzę na płyny do e-papierosów o 150 proc. rocznie, zamiast 60 proc., jak proponował rząd. Według Kernagisa, propozycja rządu nie zmieni zasadniczo status quo, ale pozwoli im nadal pozostać tanimi i przystępnymi cenowo, zwłaszcza wśród młodych ludzi, podczas gdy pozbawieni skrupułów sprzedawcy będą nadal czerpać zyski z handlu e-papierosami. Jeśli propozycja Komitetu zostanie zatwierdzona przez Sejm, podatek akcyzowy wzrośnie do 0,63 euro za mililitr w 2025 r. (0,4 euro w propozycji rządu), do 1,56 euro (0,64 euro) w 2026 r. i do 3,91 euro (1,03 euro) w 2027 r.

GOSPODARKA Bitė Lietuva zarobiła 321 mln euro

Przychody spółki telekomunikacyjnej Bitė Lietuva osiągnęły w ubiegłym roku 321 mln euro i były o 8 proc. wyższe niż w 2022 r. (295,6 mln euro), podczas gdy zysk netto spadł o 25,6 proc. do 55,9 mln euro (75,1 mln euro), podała spółka w poniedziałek. „Pomimo trudnego otoczenia makroekonomicznego i geopolitycznego, Bitė konsekwentnie rosła w ubiegłym roku. Wzrost (...) obejmował wszystkie nasze główne obszary działalności — komunikację mobilną, internet, płatną telewizję Go3 i rozwiązania IT dla segmentów biznesowych” — powiedział w oświadczeniu dyrektor generalny Bitė Lietuva Gintas Butėnas.

POLICJA 16 tys. nakazów ochrony przed przemocą

Od 1 lipca ubiegłego roku, kiedy weszła w życie nowa wersja ustawy o ochronie przed przemocą domową, policja wydała około 16 tys. nakazów ochrony. Liczba ta została podana przez Mindaugasa Akelaitisa, zastępcę szefa Biura Porządku Publicznego Departamentu Policji, w programie radiowym LRT „Ryto garsai” w poniedziałek 17 czerwca. „Od początku roku zastosowano ponad 8 tys. nakazów ochrony przed przemocą domową, zapewniając tym samym większą ochronę osobom, które są narażone na przemoc” — powiedział. Akelaitis zauważył, że podobna liczba nakazów została wydana od lipca ubiegłego roku, kiedy to zaktualizowane prawo weszło w życie, a do końca roku łączna liczba nakazów „powinna wynieść około 16 tys.”.

PREZYDENT Nausėda poruszył kwestię elektrowni w Ostrowcu

Prezydent Gitanas Nausėda wezwał społeczność międzynarodową do zwiększenia presji na Białoruś w celu zamknięcia elektrowni jądrowej w Ostrowcu, która nie spełnia wymogów międzynarodowych. Swoje uwagi wygłosił w niedzielę 16 czerwca podczas wizyty w Szwajcarii na Ukrainińskiej Konferencji Pokojowej, gdzie wziął udział w dyskusji na temat bezpieczeństwa jądrowego. Na konferencji Nausėda poruszył kwestię bezpieczeństwa elektrowni jądrowej w Ostrowcu, której budowa, zdaniem głowy państwa, została przeprowadzona z naruszeniem wymogów ochrony środowiska i bezpieczeństwa jądrowego. „Prezydent wezwał społeczność międzynarodową do zwiększenia presji na

białoruski reżim, aby zamknął elektrownię jądrową, która nie spełnia międzynarodowych standardów” — czytamy w oświadczeniu wydanym przez Kancelarię Prezydenta.

WYBORY Konserwatyści chcą przywództwa Simonytė

W niedzielę 16 czerwca Rada rządzących konserwatystów zaproponowała premier Ingridzie Šimonytė poprowadzenie listy Związku Ojczyzny Litwy – Litewskich Chryścijańskich Demokratów w wyborach do Sejmu, które odbędą się w październiku tego roku. „Proponuję premier Šimonytė, by poprowadziła naszą listę” — powiedział lider partii Gabrielius Landsbergis na posiedzeniu Rady w Wilnie. Rada później jednogłośnie zatwierdziła tę propozycję. W tym tygodniu konserwatyści ogłosili alfabetyczną listę kandydatów do Sejmu. Lista obejmuje prawie wszystkich członków obecnego Sejmu, byłych parlamentarzystów, wiceministrów, doradców i polityków samorządowych. Na liście nie ma premier, ponieważ nie wyraziła jeszcze zgody na umieszczenie jej na liście.

DYPLOMACJA Szczyt G-7: nie tylko uściski, lecz i wrogie spojrzenia

Przywódcy G-7 zademonstrowali jedność na szczycie w południowych Włoszech, ale nie zabrakło też uścisków i wrogich spojrzeń. Nagranie przywódców śpiewających „Sto lat” kanclerzowi Niemiec Olafowi Scholzowi, za namową prezydenta USA Joe Bidena, bardzo dobrze ilustruje współpracę G-7. Czwartkowe powitanie pomiędzy gospodarzem spotkania, włoską premier Giorgia Meloni, a premierem Wielkiej Brytanii Rishi Sunakiem było tak entuzjastyczne, że jego nagranie zostało szeroko rozpowszechnione w Internecie. „Giorgia jest fantastyczna” — powiedział Sunak dziennikarzom, podkreślając współpracę między dwoma pravicowymi przywódcami w zakresie migracji i obrony. Ale nie było takiej przyjaznej

atmosfery między Meloni a prezydentem Francji Emmanuelem Macronem — od dawna mieli trudne relacje, a we Włoszech spierali się o prawo do aborcji.

WILNO Rosyjski napis na prześcieradle w Grygiszkach

Prześcieradło z rosyjskim napisem „Wilno — białoruskie miasto” zostało powieszona na moście dla pieszych w Grygiszkach, poinformowała w sobotę 15 czerwca policja. Prześcieradło zostało zauważone w piątek 14 czerwca rano. Sprawa została wniesiona do sądu na podstawie artykułu kodeksu karnego, który przewiduje odpowiedzialność za naruszenie porządku publicznego.

EURO 2024 Polska przegrała z Holandią, Probiez komentuje

Od porażki z Holandią 1:2 polscy piłkarze rozpoczęli w niedzielę udział w mistrzostwach Europy. W spotkaniu Dania — Słowenia (1:1) bramki zdobyli Christian Eriksen, który trzy lata temu w trakcie meczu Euro doznał zawału serca i grający na co dzień w Górniku Zabrze Erik Janza. Biało-czerwoni zostawili po sobie w Hamburgu dobre wrażenie, ale nie zdobyli nawet punktu. Trener Michał Probiez i jego podopieczni zapewniają, że nie powiedzieli jeszcze ostatniego słowa. Wygraną w Holandii zapewnił natomiast w 83. minucie Wout Weghorst. Wprowadzony dwie minuty wcześniej 31-letni napastnik nie dał się zablokować Salamonowi i pokonał Wojciecha Szczęsnego. „Powiedziałem piłkarzom w szatni po końcowym gwizdku, żeby podnieśli głowy. Ten mecz, mimo porażki, jest dobrym prognostykiem. Niech zawodnicy wierzą, że idziemy w dobrym kierunku. Zabrakło nam cwaniactwa w końcówce. Tego, żeby utrzymać się przy piłce, przenieść ciężar gry” — przyznał Probiez na konferencji prasowej.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, PAP, mat. pras., inf. wł; Fot. opr. red., A. K., ELTA; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

WILNO

7.00 Detektyw Literka
7.10 S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
7.35 Jedź na zdrowie
7.45 Pięknie przyprawiona
8.00 Info Wilno
8.20 Studio Wilno
8.40 Forum
9.30 Zapomniani, odzyskani
9.35 S. „Sześć siostr”
10.30 Kuchenne recepty
10.55 Gra słów
11.20 S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
11.45 Zakochaj się w Polsce
12.10 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Dobre historie
13.30 Tygiel
13.45 Giganci nauki
14.30 Tacy byliśmy
15.00 Słownik polsko@polski
15.30 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Detektyw Literka
17.20 Przyjaciele Misia i Margolci
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Nowe spojrzenie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.25 S. „Leśniczówka”
21.50 „Dzikie serca”
23.00 Na sygnale
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Anna Dymna spotkajmy się
00.50 „19.30”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej

6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Komisarz Rex”
10.40 S. „Cała Schnell”
11.30 S. „Sprawa dla dwojga”
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 Posprzątanie wielkiego domu Nicka Knowlesa
13.50 Tematy wideo w Japonii
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Raj dla kobiet”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Dzieci tysiąclecia Litwy
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Wiadomości rowerowe
22.00 S. „Oślepiające daszki”
23.00 S. „Wikingowie”
23.45 S. dok. „Rejsy dookoła świata”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Płomień”
8.00 S. „Słodko razem”
9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Mam na imię Farah”
15.30 S. „Aromat miłości”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Od...do...
20.30 Pani chłopka
21.30 Wiadomości
22.30 „Likwida-

tor” thriller
00.40 S. „FBI”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Entuzjaści
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Na drodze sprawiedliwości
8.30 7 dni Kowna
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Białoruska Pogoń
12.00 STOP linia
13.00 Perspektywa
13.30 Spacery
14.00 Prognoza
14.30 S. dok. „Architektura musi splotać”
15.30 S. „Z pamiętnika położnej”
16.30 Dzień dobry Litwo
18.30 Niezwykli ludzie.
19.00 Pole bitwy
19.30 „Mistrzostwa Europy w pływaniu”
21.30 „Kinofilia” film fab.
23.20 Wilno nie zostało zapomniane
23.30 „Wyznania”
00.00 Wiadomości DW (ros.)
00.15 Dziś na świecie (ros.)

6.00 Seriale anim.
7.00 TV pomoc
8.55 S. „Pani Fazilet i jej córki”
10.00 S. „Trójkąt miłosny”
11.00 S. „Kobiety lekarz”
12.00 S. „Nie puszczaj mojej ręki”
14.00 S. „Niezrównana miłość”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Rolnicy szukający miłości”
20.30 S. „Same żarty”
21.00 „TOP 3”

21.30 Wieczorne wiadomości TV3
21.40 Mistrzostwa Europy w piłce nożnej. Portugalia Czechy
00.00 S. „Noc diabła”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.30 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Oddział nr 44”
9.30 S. „Toptun”
10.30 S. „CSI. Miami”
11.30 S. „Świeża krew”
12.30 S. dok. „Mania chomikowania”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Wojny glin. Charków”
16.00 S. „Toptun”
17.00 S. „Świeża krew”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „Ale numer!”
21.00 „John Q” thriller
23.20 „Człowiek z Rzymu” thriller

5.30 Nowy dzień
6.30 S. dok. „Misja: dzika przyroda”
7.30 Pół godziny z Valatką
8.00 S. „Szpital centralny”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Ślad”
11.00 S. „Raj”
12.00 Kod zdrowia
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 Realna mistyka
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Szpital centralny”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Przymaki z grilla
19.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda

20.20 S. „Realna mistyka”
21.25 S. „Raj”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Szpital centralny”
00.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.45 S. „Elementary”
6.30 „Gdzie wyżej?”
7.25 S. „Cobra 11”
8.30 „Wojny magazynowe”
9.00 „Egązas dugnas”
9.30 S. „Lekcje przetrwania”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 S. „Pokój zabaw”
12.00 „Walki tytanów”
13.50 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Elementary”
18.00 S. „Simpsonowie”
18.40 Mistrzostwa Europy w piłce nożnej. Turcja Sakartwella
21.00 „Dorwać Gunthera” komedia
23.00 „Szczęki szatana” dramat
23.55 S. „Krew i skarb”

6.00 S. „Skradzione życie”
7.00 S. „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Detektyw z wybrzeża”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 „Obiecany”
16.30 S. „Bądź ze mną”
17.00 S. „Gry losu”
18.00 S. „Ślepa”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”

21.00 S. „Morderstwa w Sandhamn”
23.15 S. „Alex Hugo”
01.15 S. „Spirala”

06.30 „Zielone kasztany” film obyczaj.
08.00 Transmisja Mszy Świętej
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”
09.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.40 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.55 „Leśni mocarze” film dok.
15.00 S. „Złoty chłopak”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dzieciństwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Leśniczówka”
20.00 „Jeden z dziesięciu”
20.30 „19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.15 „Gra na Maksa”
21.30 EURO 2024 Portugalia – Czechy
00.15 „Gra na Maksa”

07.00 „Afisz kulturalny ekstra”
07.20 „Muzyczne poranki”
07.45 Teledyski
08.10 „Szlakiem Kolberga”
08.45 „Tamte lata, tamte dni”
09.25 „Podróże z historią”
10.05 S. „Siedlisko”

11.10 „Parę osób, mały czas” dramat
13.05 „Alice Guy, zapomniana kobieta”
14.10 Niedziela z...”
14.40 „Rodzina Durrellów”
15.40 „Samuraj i kowboje” western
17.45 S. „Siedlisko”
18.50 „Rozmowy (nie)wygodne”
19.50 „Keith Jarrett “Sztuka improwizacji” film dok.
21.00 „Poznajmy się jeszcze raz” film fab.
23.05 „Ogniem pisane” film dok.
00.15 „Tamte lata, tamte dni”

7.00 Panorama
7.30 „Pozyteczni.pl”
8.00 „Polska śródziemnomorska”
8.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Stacja Innowacja”
12.30 „Rodzinka.pl”
13.00 „Gość Poranka”
13.20 „To jest grane”
13.50 S. „Z biegiem lat, z biegiem dni”
15.30 „Laskowik & Malicki”
16.20 „Polacy Światu”
16.30 „Zwierzaki Czytali”
16.45 „Ale talent”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 „Rodzinka.pl”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Leśniczówka”
19.20 „Vito odkrywa Polskę”
19.50 „Wielcy polscy wynalazcy w II Rzeczypospolitej”
20.10 „Kamperem po Południu”
20.30 „19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „Ojciec Mateusz”

23.15 „Lady Pank na dobry wieczór”
00.10 „Telexpress Extra”
00.30 „Panorama”

07.00 „Był taki dzień”
07.03 „Mój ulubiony bohater Niepodległości”
07.05 „Szerokie tory”
07.25 „Mój ulubiony bohater Niepodległości”
07.30 „Spór o historię”
08.00 „Był taki dzień”
08.05 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”
08.10 S. „Wojenne dziewczyny”
08.50 „Czarna Wołga”
09.35 „Kuchnia Jagiellonów”
10.00 „Historia Polski”
10.55 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.15 „Koto historii”
11.40 „Miniatury filmowe do muzyki klasycznej”
11.45 „Kultowe zabytki”
12.35 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
12.45 „Było, nie minęło”
13.10 S. „Przeprowadzki”
14.00 „Koto historii”
14.30 „Nieposkromione Wielkie Jeziora”
15.20 „Warszawa: miasto podzielone”
16.30 „Korona królów”
16.55 „Sensacje XX wieku”
17.35 „Ostatni partyzant Rzeczypospolitej” film dok.
18.35 „Spór o historię”
19.05 „Warszyc inny wróg, cel ten sam” film dok.
19.50 S. „Wojenne dziewczyny”
20.30 „Czarna Wołga”
21.10 „Mój ulubiony bohater Niepodległości”
21.15 „Big Bang Bożego Miłosier-

dzia” film dok.
22.25 „Działo się w Krakowie”
22.30 „Rififi po sześćdziesiątce” komedia
23.50 „Szerokie tory”
00:25 Przerwany posiłek
01:00 Słowo życia
01:05 Świat w obrazach
01:10 Informacje dnia
01:30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja

04:00 Informacje dnia
04:20 Różaniec
04:50 Myśląc Ojczyzna
05:00 Apel Jasnogórski
05:20 Informacje dnia
05:40 Polski Punkt Widzenia
06:00 Modlitwa o pokój
07:40 Władystaw hr. Zamoyski – Pan z Wielkopolski – Władca Tatr
08:45 Mateczniki Polskości
08:55 Poczet Wielkich Polaków
09:00 Informacje dnia
09:15 Polski Punkt Widzenia
09:35 Naszym powołaniem jest świętość
10:00 Papież Polak do Rodaków
10:45 Słowo życia
10:50 Święty na każdy dzień
11:00 Informacje dnia
11:15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11:45 Zew natury
12:05 Mocni w Wierze
12:35 Słowo życia
12:40 Ma się rozumieć
12:50 Święty na każdy dzień
13:00 Anioł Pański
13:03 Informacje dnia
13:20 Ulmowie. Świadekto sprawiedliwych
13:50 Życie lasu. Storczyki

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
10.30 Skarby z szopy
12.00 Ocalić dom
14.00 Wiejski dom w wielkim stylu
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
00.00 Złoto Ameryki

7.00 Zwierzaki Czytaki
7.15 GOTUJE-MYGOFRY
7.20 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
7.35 Moda na rodzinę
8.00 Info Wilno
8.15 Studio Wilno
8.35 Woronicza 17
9.35 S. „Sześć siostr”
10.30 W kotle historii
10.55 Gra słów. Krzyżówka
11.20 Zwierzaki Czytaki
11.35 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
11.45 Dobre historie
12.10 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Było, nie minęło
13.30 Reportaże kresowe
13.45 Va Banque
14.35 Gwiazdy, gwiazdki i gwiazdeczki
15.00 Słownik polsko@polski
15.25 Jak to działa
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 GOTUJE-MYGOFRY
17.20 Zwierzaki Czytaki
17.40 S. „Bodo”
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Panorama litewska
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.25 S. „Leśniczówka”
21.50 Hity wszech czasów
23.00 S. „Na sygnale”
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.20 Pożyteczni.pl

6.00 Hymn Republiki Litewskiej

6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Komisarz Rex”
10.40 S. „Cała Schnell”
11.30 S. „Sprawa dla dwojga”
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 Posprzątanie wielkiego domu Nicka Knowlesa
13.50 Tematy wideo w Japonii
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Raj dla kobiet”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Przyjazna Litwa
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Wiadomości rowerowe
22.00 S. „Oślepiające daszki”
23.00 S. „Wikingowie”
23.45 S. dok. „Rejsy dookoła świata”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Płomień”
8.00 S. „Stodko razem”
9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Mam na imię Farah”
15.30 S. „Aromat miłości”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Od...do...
20.30 Pani chłopka
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Dzień patriotów” dramat
01.10 S. „FBI”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Dynastie
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Dzieci tyśiąclecia Litwy
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Jesteśmy Ukraińcami
12.00 Litwin w sercu
13.00 Zupa naukowa
13.30 Euromaxx
14.00 To jest kino.
14.30 „Wielki czas” film dok.
15.30 S. „Z pamiętnika położnej”
16.30 Dzień dobry, Litwo
18.30 „Babciu, naucz mnie”
19.00 „Dalej od miasta”
19.30 „Mistrzostwa Europy w pływaniu”
21.30 Międzynarodowy festiwal poezji
23.10 Herbata
00.00 Wiadomości DW (ros.)
00.15 Dzisiaj na świecie (ros.)

6.00 „Rolnicy szukający miłości”
7.00 TV pomoc
8.55 S. „Pani Fazylet i jej córki”
10.00 S. „Trójkąt miłosny”
11.00 S. „Kobiety lekarz”
12.00 S. „Nie puszczaj mojej ręki”
14.00 S. „Niezrównana miłość”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Rolnicy szukający miłości”
20.30 S. „Same żarty”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
21.40 Mistrzostwa Europy w piłce nożnej. Szwajcaria

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.30 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Oddział nr 44”
9.30 S. „Toptun”
10.30 „Wezwanie”
11.30 S. „Świeża krew”
12.30 S. dok. „Mania chomikowania”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
14.50 S. „Wojny glin. Charków”
15.55 S. „Toptun”
17.00 S. „Świeża krew”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „FBI”
20.00 „Ale numer!”
21.00 „Countdown” thriller
22.50 „John Q” thriller

5.30 Nowy dzień
6.30 S. dok. „Misja: dzika przyroda”
7.30 W cieniu mężczyzny
8.00 S. „Szpital centralny”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Ślad”
11.00 S. „Raj”
12.00 W świecie koszykówki
12.30 Pytanko
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 Realna mistyka
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Szpital centralny”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Cel podróży
19.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Realna mistyka”
21.25 S. „Raj”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Szpi-

tal centralny”
00.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Gdzie wyżej?”
7.25 S. „Cobra 11”
8.30 „Magazy nowe wojny”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 S. „Lekcje przetrwania”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 S. „Pokój zabaw”
11.30 „Pokój zabaw”
12.00 „Walki Tytanów”
13.00 „Mężczyźni z gór”
14.00 S. „Cobra 11”
15.10 S. dok. „Oddałem serce litewskiej piłce nożnej”
15.40 Mistrzostwa Europy w piłce nożnej. Chorwacja Albania
18.10 S. „Simpsonowie”
19.00 S. „Żonaty i z dziećmi”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Iluzja 2” dramat
23.35 „Szczęśliwa szatana” dramat

6.00 S. „Skradzione życie”
7.00 S. „Nieśmiertelnik”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Detektyw z wybrzeża”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 „Obiecany”
16.00 S. „Bądź ze mną”
17.00 S. „Gry losu”
18.00 S. „Ślepa”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Morderstwa w Sandhamn”
01.30 S. „Spirala”

06.15 S. „Dziedzictwo”
07.05 S. „Złoty chłopak”
08.00 Transmisja Mszy Świętej
08.30 „Zrjunowani odbudowani”
09.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”
09.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”
13.50 „Wyspa hipopotamów” film dok.
14.50 „Okrasa łamie przepisy”
15.15 „Gra na Maksa”
15.30 „EURO 2024 Chorwacja – Albania”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Leśniczówka”
20.00 „Jeden z dziesięciu”
20.30 „19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.15 „Gra na Maksa”
21.30 „EURO 2024 Szkocja – Szwajcaria”
00.25 „Nic śmiesznego” komedia

07.00 „Afish kulturalny ekstra”
07.25 „Muzyczne poranki”
07.45 „Teledyski”
08.00 „Szlakiem Kolberga”
08.40 „Tamte lata, tamte dni”
09.20 „Podróże z historią”
10.05 S. „Siedlisko”
11.10 „Cwał” komediodramat
13.05 „Keith Jarrett „Sztuka improwizacji” film dok.
14.55 „Rodzina Durrellów”

15.55 „Ponette” dramat
17.45 S. „Siedlisko”
18.50 „Rzecz Polska”
19.15 Którędy po sztukę
19.30 Informacje kulturalne
20.00 „Reżyserzy”
21.00 „W trzy miesiące dookoła świata” film obycz.
22.40 S. „Profesor T”
23.40 „Poznajmy się jeszcze raz” film fab.

7.00 Panorama
7.30 „Jak żyje las...”
8.00 „Okrasa łamie przepisy”
8.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Polacy na medal”
12.30 „Rodzinka.pl”
13.00 „Gość Poranka”
13.20 „Gwiazdობიორ TVP Rozrywka”
13.50 S. „Ojciec Mateusz”
15.35 „Lady Pank na dobry wieczór”
16.35 S. anim. „Animowanki”
16.45 „GO TU – JEMY”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 „Rodzinka.pl”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów.”
18.50 „Leśniczówka”
19.20 „Ludzie z dobrego towarzystwa”
19.50 „Rzecz Polska”
20.10 „Kierunek Zachód”
20.30 „19.30”
20.55 Pytanie dnia
21.25 S. „O mnie się nie martw”
23.15 „Studio w kontakcie”
00.10 „Teleexpress Extra”
00.30 „Panorama”

07.00 „Był taki dzień”
07.03 „Mój ulubiony

bohater Niepodległości”
07.05 „Szerokie tory”
07.25 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”
07.35 „Dziąło się w Krakowie”
07.40 „Spór o historię”
08.05 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
08.15 S. „Wojenne dziewczyny”
08.55 „Czarna Wołga”
09.35 „Kuchnia Jagiellonów”
10.05 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
10.10 „Historia Polski”
11.05 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.25 „Koło historii”
11.55 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.45 „Było, nie minęło”
13.05 S. „Przeprowadzki”
14.00 „Koło historii”
14.25 „Big Bang Bożego Miłosierdzia” film dok.
15.35 „Tajemnice początków Polski”
16.20 „Mazury nieodkryte”
16.30 „Korona królów”
17.00 „Sensacje XX wieku”
17.45 „Rotunda Zamajska. Niezatarta pamięć”
18.05 „Był taki dzień”
18.10 „Mariusz Tatrzański Orzeł” film biograficzny
19.00 „Spór o historię”
19.30 S. „Wojenne dziewczyny”
20.15 „Był taki dzień”
20.20 „Czarna Wołga”
20.55 „Mazury nieodkryte”
21.10 „Defilada zwycięzców” film dok.
22.00 „Tętno” film obycz.
23.05 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”
23.15 „Akcja H – T” film dok.
00.05 „Szerokie tory”

01:10 Informacje dnia
01:30 Zostań Żołnierzem RP

01:50 Święty na każdy dzień
01:55 Poczet Wielkich Polaków
02:00 Anioł Pański
02:05 Ma się rozumieć
02:15 Rozmowy niedokończone
03:25 Święty na każdy dzień
03:30 Każdy małuch to potrafi
03:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04:00 Informacje dnia
04:20 Różaniec
04:50 Myśląc Ojczyzna
05:00 Apel Jasnogórski
05:20 Informacje dnia
05:40 Polski Punkt Widzenia
06:00 Prosto o gospodarce
06:20 Jestem mamą
06:35 Odpowiedzialni za Kościół
07:00 Do światła
08:35 Zdrowie z Bożej Apteki
08:55 Poczet Wielkich Polaków
09:00 Informacje dnia
09:15 Polski Punkt Widzenia
09:35 Każdy małuch to potrafi
09:50 Słowo życia
10:00 Tak Go pamiętam
10:20 Mateczniki Polskości
10:30 Sanktuario polskie
10:50 Święty na każdy dzień
11:00 Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu
11:50 Muzyczne chwile
12:00 Navigare
12:00 Necesse est
12:25 Jestem mamą
12:40 Prosto o gospodarce
13:00 Anioł Pański
13:03 Informacje dnia
13:20 Kapłan i mistrz świat według ks. Bronisława Sroki
14:15 Pod opieką Limanowskiej Pani
14:30 Msza święta z Jasnej Góry
15:20 Muzyczne chwile

15:30 Serial z życia Jezusa
16:00 Muzeum Papiernictwa
16:50 Ma się rozumieć
17:00 Informacje dnia
17:10 Na zdrowie
17:30 Jan Ledóchowski. Część druga: katolik i polityka
18:00 Po stronie prawdy
18:50 Muzyczne chwile
18:55 Poczet Wielkich Polaków
19:00 Anioł Pański
19:05 Informacje dnia
19:15 Rozmowy niedokończone
20:25 Święty na każdy dzień
20:30 Opowieści z Księgi Cnót
21:00 Informacje dnia
21:20 Różaniec
21:50 Myśląc Ojczyzna
22:00 Apel Jasnogórski
22:20 Informacje dnia
22:40 Polski Punkt Widzenia
23:00 Miłość większa niż strach

5.40 S. „Gdzie wyżej?”
7.25 S. „Cobra 11”
8.30 „Magazynowe wojny”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 S. „Lekcje przetrwania”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 S. „Pokój zabaw”
11.30 „Pokój zabaw”
12.00 „Walki Tytanów”
13.00 „Mężczyźni z gór”
14.00 S. „Cobra 11”
15.10 S. dok. „Oddałem serce litewskiej piłce nożnej”
15.40 Mistrzostwa Europy w piłce nożnej. Chorwacja Albania
18.10 S. „Simpsonowie”
19.00 S. „Żona ty i z dziećmi”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Iluzja 2” dramat
23.35 „Szczęśli szatana” dramat

pokaz filmu dokumentalnego Magdaleny Juszczyk

DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE

26 czerwca o godz. 19:00

po projekcji spotkanie z twórcami
poprowadzi Piotr Dmitrowicz

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach zadania publicznego dotyczącego
pomocy Polonii i Polakom za Granicą 2023

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

USŁUGI

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi.

Tel. +370 645 444 47

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajozrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno, tel. +370 684 30 018

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona. Tel. 8 600 18 083 (Leon)

KAWIARNIA

SULTINIAI

- Smaczne pierożki z nadzieniem
- Aromatyczna kawa, herbata
- Szybka obsługa
- Gorące dania

Znajdą nas Państwo w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91,
+370 612 62339

Zatrudnimy ślusarza (mechanika)

- wynagrodzenie od 800 euro
- miejsce pracy: Wilno, Birbynių g. 4A
- obowiązki: remont samochodów

Informacja:

+370 685 040 80

info@klion.lt

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi (w tym porady prawne, przygotowanie pozwów sądowych, skarg i innych dokumentów procesowych, jak również reprezentowanie interesantów w archiwach i sądach) udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej **(Naugarduko) 76. Pokój Nr. 211.**

Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. **(+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.**

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Pranešame kad 2024.07.05, 10.00 val. Užukėnės g. 10, Užukėnės k., Rukainių sen., Vilniaus r. žemės sklypo kad. Nr. 4180/0500:0037 bus rengiami kadastriniai matavimai. Prašome gretimų žem. skl. kad. Nr. 4180/0500:0057; 4180/0500:0056 savininko I. K. paveldėtojus atvykti į žemės sklypo ribų ženklinimą. Dėl papildomos informacijos kreiptis į Valdemar Životkevič ind. veiklą, Burbiškių g. 58-7, Vilnius, tel. +37067280440, el. p. valdemar.matininkas@gmail.com. Zam.2795

PÓŁKOLONIE WAKACJE W MIEŚCIE

I TURNUS 22 - 26 LIPCA
II TURNUS 29 LIPCA - 2 SIERPANIA
III TURNUS 5 - 9 SIERPANIA

WIECEJ INFORMACJI
WWW.POLSKIDOM.LT

Logos: Polish flag, City of Vilnius, Polish Embassy in Vilnius, and other organizational logos.

Gigantyczny krokodyl terroryzował wieś

Mierzący 3,6 m krokodyl terroryzował mieszkańców wsi w północnej Australii. Zjadał psy, ale kiedy zaczął łykać na dzieci, mieszkańcy powiedzieli: dość. Gad zakończył żywot w garnku. Krokodyl był gigantyczny — mierzył 3,6 m. Jego pobratymcy mogą osiągnąć nawet 6 m długości i ważyć ponad tonę. Krokodyle różańcowe są największymi współcześnie żyjącymi gadami. Policja z miasta Bulla zastrzeliła tego, który stanowił zagrożenie. Przekazała go mieszkańcom, którzy przyrządzili go zgodnie z tradycyjną kuchnią Aborygenów.

Fot. Freepik.com

Dziki konie wróciły na kazachskie stepy

Wróciły po ponad 200 latach nieobecności! Do Kazachstanu przywieziono 7 koni Przewalskiego. To jedyny naprawdę dziki gatunek koni na świecie. Przetransportowano je samolotem z dwóch ogrodów zoologicznych. Cztery kłaczki i ogiera przewieziono z Berlina, a dwie inne kłaczki — z Pragi. Zwierzęta odbyły blisko 30-godzinną podróż. To nowy rozdział w historii tego ostatniego dzikiego gatunku koni na świecie. „Mustangi to udomowione konie, które zdziczały” — mówi rzecznik ogrodu zoologicznego w Pradze Filip Mašek, tłumacząc, że ochrona gatunków i przywrócenie ich naturalnym środowiskom to obecnie główne zadanie praskiego zoo. Konie Przewalskiego mają niezwykle dziką i nieokiełznaną naturę, której jeszcze nikomu nie udało się oswoić. Swoją nazwę zawdzięczają oficerowi carskiej armii: Mikołaj M. Przewalski opisał te zwierzęta w 1878 r. Ostatnie dziki konie widziano w Mongolii w 1969 r.

W Tajlandii urodziły się bliźnięta słoni

W parku Ayutthaya Elephant Palace & Royal Kraal na południu Tajlandii 36-letnia słonica Chamchuri urodziła bliźnięta. Kiedy pracownicy pomagali pierwszemu cielakowi (samiec) stanąć na nogi, usłyszeli huk. Wtedy zdali sobie sprawę, że Chamchuri urodziła drugie słońiętko — tym razem samicę. Według organizacji badawczej Save the Elephants bliźniacza ciąża u słoni stanowi zaledwie 1 proc. Jeszcze rzadziej bliźniaki są różnej płci. Drugi poród spowodował, że matka wpadła w panikę. Opiekunowie musieli ją unieruchomić, aby nie nadepnęła na młode.

Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Sprzęt prawdziwego melomana Fot. Marian Paluszkiwicz